

CODUL CIVIL REFLECTAT ÎN JURISPRUDENȚA CURȚII CONSTITUȚIONALE



Prof. univ. dr. **Mona-Maria Pivniceru**, Dr. **Benke Károly**
(coord.)

Dr. Valentina Bărbățeanu, Ioana Marilena Chiorean,
Andreea Costin, Irina Loredana Gulie, Patricia Marilena Ionea,
Simina Popescu-Marin, Cristina-Cătălina Turcu

Editura
Stamangiu
2021

CUPRINS

TITLUL I. CONDIȚII DE ADMISIBILITATE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE	1
Capitolul I. Condiții de admisibilitate privind cadrul procesual în care se invocă excepția de neconstituționalitate	3
§1. Autoritatea în fața căreia se invocă excepția de neconstituționalitate	3
Invocarea direct în fața Curții a noi temeuri de neconstituționalitate. Neîndeplinirea condiției privind motivarea excepției. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 1126/2011, M. Of. nr. 711 din 10 octombrie 2011</i>)	3
§2. Titularii dreptului de a invoca excepția de neconstituționalitate	4
Excepția de neconstituționalitate. Titularul dreptului de a ridica excepția de neconstituționalitate. Lipsa calității de parte în proces a autorului excepției. Legătura cu soluționarea cauzei. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 101/2017, M. Of. nr. 297 din 26 aprilie 2017</i>)	4
§3. Legătura cu soluționarea cauzei	5
Excepția de neconstituționalitate. Lipsa legăturii excepției invocate cu soluționarea cauzei. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 154/2002, M. Of. nr. 520 din 18 iulie 2002</i>)	5
Excepția de neconstituționalitate. Inaplicabilitatea textului de lege criticat în litigiul pendinte. Nerealizarea condiției privind legătura dependenței soluționării cauzei de excepția invocată. Lipsa legăturii cu soluționarea cauzei. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 36/2003, M. Of. nr. 206 din 31 martie 2003</i>)	7
Succesiunea în timp a legilor. Legea aplicabilă în cauză. Legătura cu soluționarea cauzei. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 389/2013, M. Of. nr. 721 din 22 noiembrie 2013</i>)	8
Lipsa de incidență a textelor criticate în cauza pendinte. Neîndeplinirea condiției privitoare la legătura cu cauza. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 269/2014, M. Of. nr. 513 din 9 iulie 2014</i>)	9
Excepția de neconstituționalitate. Lipsa legăturii cu soluționarea cauzei. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 623/2016, M. Of. nr. 53 din 18 ianuarie 2017</i>)	11
Stabilirea despăgubirii pentru prejudiciile produse prin accidente de vehicule și de tramvaie. Răspunderea civilă delictuală. Abrogare. Modificare. Soluție legislativă diferită. Inaplicabilitatea textelor de lege criticate în raportul juridic născut între asigurat și asigurător. Lipsă de incidență în cauză. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 171/2017, M. Of. nr. 479 din 26 iunie 2017</i>)	13
Lipsa legăturii dispozițiilor criticate cu soluționarea cauzei. Norme intertemporale. Reglementarea efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior. Legea aplicabilă. Inexistența opțiunii în privința legii aplicabile. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 247/2017, M. Of. nr. 675 din 18 august 2017</i>)	15
Dosare de despăgubire care nu au fost aprobate de Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor până la intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013. Lipsa legăturii textului criticat cu soluționarea cauzei. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 167/2018, M. Of. nr. 537 din 28 iunie 2018</i>)	18
Excepția de neconstituționalitate. Lipsa legăturii cu soluționarea cauzei. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 415/2018, M. Of. nr. 781 din 12 septembrie 2018</i>)	20

§4. Autoritatea de lucru judecat	22
Nepublicarea în același Monitor Oficial a ordonanței de urgență și a legii de aprobare a acesteia. Chestiune de tehnică legislativă. Constituționalitate. Autoritatea de lucru judecat a deciziilor Curții Constituționale. Competența Curții Constituționale. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 44/2000, M. Of. nr. 328 din 14 iulie 2000</i>)	22
Autoritatea de lucru judecat a deciziilor Curții Constituționale. Ridicarea excepției de neconstituționalitate în cadrul aceleiași proces, de către aceeași parte, cu privire la aceleași prevederi de lege și cu aceeași motivare. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 567/2007, M. Of. nr. 461 din 9 iulie 2007</i>)	26
Excepția de neconstituționalitate. Invocarea aceleiași excepții de către același autor. Autoritatea de lucru judecat. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 1172/2008, M. Of. nr. 832 din 10 decembrie 2008</i>)	28
Capitolul II. Condiții de admisibilitate privind structura excepției de neconstituționalitate	30
§1. Act de reglementare primară [lege/ordonanță]	30
Excepția de neconstituționalitate. Obiectul excepției. Excluderea controlului de constituționalitate a hotărârilor de Guvern. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 227/2002, M. Of. nr. 819 din 13 noiembrie 2002</i>)	30
Obiectul excepției de neconstituționalitate. Circumscrierea expresă a controlului de constituționalitate doar la legi sau ordonanțe ori la dispoziții din acestea. Acte normative de reglementare secundară. Critici vizând situații de fapt. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 293/2011, M. Of. nr. 251 din 11 aprilie 2011</i>)	31
Obiectul excepției de neconstituționalitate. Critica unor omisiuni legislative, a modului de interpretare și aplicare a legii. Norme metodologice de aplicare unitară a unei legi, aprobate prin hotărâre a Guvernului. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 956/2011, M. Of. nr. 687 din 28 septembrie 2011</i>)	32
Obiectul excepției de neconstituționalitate. Acte normative de reglementare secundară. Lipsa legăturii cu soluționarea cauzei a dispozițiilor de lege care formează obiectul excepției de neconstituționalitate. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 726/2014, M. Of. nr. 163 din 9 martie 2015</i>)	33
Obiectul controlului de constituționalitate. Deciziile Curții Constituționale nu pot forma obiectul controlului de constituționalitate. Excluderea din competența Curții Constituționale a atribuției de a-și interpreta sau explica propriile decizii. Invocarea de critici referitoare la interpretarea și aplicarea legii. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 358/2017, M. Of. nr. 783 din 3 octombrie 2017</i>)	36
Obiectul excepției de neconstituționalitate. Neîndeplinirea condiției privind motivarea excepției. Neindicarea prevederilor legale criticate. Critici vizând decizii ale Curții Constituționale. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 278/2020, M. Of. nr. 1103 din 19 noiembrie 2020</i>)	38
§2. Cerințe privind motivarea	40
2.1. Norma de referință	40
Neindicarea textului din Constituție pretins a fi încălcat prin textul de lege criticat. Lipsa unui element de compunere a motivării excepției de neconstituționalitate. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 239/2006, M. Of. nr. 332 din 13 aprilie 2006</i>)	40
2.2. Motivarea propriu-zisă	41
Elementele excepției de neconstituționalitate. Nemotivarea relației de contrarietate existente între textul criticat din punctul de vedere al constituționalității și textul constituțional/convențional	

pretins încălcat. Excluderea controlului de constituționalitate din oficiu. Imposibilitatea de a determina, în mod rezonabil, criticile de neconstituționalitate. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 92/2019, M. Of. nr. 434 din 31 mai 2019</i>)	41
Nemotivarea relației de contrarietate dintre textul criticat și textul constituțional invocat. Excluderea controlului de constituționalitate din oficiu. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 466/2010, M. Of. nr. 324 din 18 mai 2010</i>)	44
Nemotivarea relației de contrarietate dintre textul criticat și textul constituțional invocat. Imposibilitatea complinirii acestora de către Curte. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 1059/2009, M. Of. nr. 540 din 4 august 2009</i>)	45
§3. Noțiunea de „în vigoare”	47
Norma juridică supusă controlului de constituționalitate. Abrogarea ei. Situație juridică neepuizată. Analiza normei abrogate. Limitele controlului de constituționalitate. Excluderea posibilității de modificare sau completare a prevederilor supuse controlului. Excepția de neconstituționalitate având un astfel de obiect. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 240/2014, M. Of. nr. 485 din 30 iunie 2014</i>)	47
§4. Prevederi constatate anterior ca fiind neconstituționale	48
Prevederi legale constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții. Excluderea acestora de la un nou control de constituționalitate. Pertinența excepției de neconstituționalitate în desfășurarea procesului. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 303/2014, M. Of. nr. 508 din 8 iulie 2014</i>)	48
Excepția de neconstituționalitate. Lipsa legăturii cu soluționarea cauzei. Text constat neconstituțional în precedent. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 95/2017, M. Of. nr. 656 din 9 august 2017</i>)	51
Capitolul III. Condiții de admisibilitate privind competența Curții Constituționale	56
§1. În raport cu competența autorității legiuitoare	56
Excepția de neconstituționalitate. Invocarea unei omisiuni legislative. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 195/2005, M. Of. nr. 479 din 7 iunie 2005</i>)	56
Aspectele practice ale măsurilor reparatorii. Oportunitatea lor. Excluderea analizei acestora pe calea controlului de constituționalitate. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 177/2009, M. Of. nr. 383 din 5 iunie 2009</i>)	57
Excepția de neconstituționalitate. Redactarea deficitară a textului. Suplinirea lipsei de reglementare. Atribuția exclusivă a Parlamentului. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 13/2010, M. Of. nr. 112 din 19 februarie 2010</i>)	58
Critici vizând caracterul incomplet al normei de lege criticate. Competența exclusivă a legiuitorului. Critici vizând aplicarea arbitrară a legii. Competența exclusivă a instanței judecătorești. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 1234/2011, M. Of. nr. 758 din 27 octombrie 2011</i>)	59
Excepția de neconstituționalitate. Invocarea unei omisiuni legislative. Rolul Parlamentului de unică autoritate legiuitoare. Excluderea competenței Curții Constituționale în materie de legiferare. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 1053/2012, M. Of. nr. 56 din 24 ianuarie 2013</i>)	60
Cazurile legale de instituire a tutelei minorului. Completarea textului de lege criticat cu noi cazuri. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 432/2014, M. Of. nr. 607 din 14 august 2014</i>)	62

Limitele controlului de constituționalitate. Excluderea posibilității de modificare sau completare a prevederilor supuse controlului. Excepția de neconstituționalitate având un astfel de obiect. Excluderea atribuției Curții Constituționale de a cenzura aplicarea legii de către instanțele judecătorești. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 826/2015, M. Of. nr. 144 din 25 februarie 2016</i>)	63
§2. În raport cu competența autorității judecătorești	66
Excepția de neconstituționalitate. Interpretarea legii. Solicitarea pronunțării unei decizii interpretative. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 311/2003, M. Of. nr. 577 din 12 august 2003</i>)	66
Excepția de neconstituționalitate. Aplicarea legii. Excluderea exercitării controlului de constituționalitate. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 362/2007, M. Of. nr. 337 din 18 mai 2007</i>)	67
Critici vizând legea aplicabilă litigiului dedus judecății. Competența exclusivă a instanței judecătorești. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 626/2007, M. Of. nr. 577 din 22 august 2007</i>)	68
Critici de neconstituționalitate. Obiectul acestora. Aplicarea legii și controlul aplicării legii. Atributul instanțelor judecătorești. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 614/2009, M. Of. nr. 517 din 28 iulie 2009</i>)	69
Excepția de neconstituționalitate. Motivare care privește interpretarea și aplicarea legii. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 836/2009, M. Of. nr. 501 din 21 iulie 2009</i>)	70
Critici vizând interpretarea și aplicarea legii. Competența exclusivă a instanței judecătorești. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 692/2011, M. Of. nr. 580 din 17 august 2011</i>)	71
Excepția de neconstituționalitate. Motivare fondată pe interpretarea și aplicarea legii. Invocarea neconstituționalității prin compararea unor texte de lege. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 887/2011, M. Of. nr. 609 din 30 august 2011</i>)	73
Dezlegarea unei situații de fapt prin interpretarea și aplicarea legii. Competența exclusivă a instanței judecătorești. Omișunea de reglementare. Competența exclusivă a Parlamentului. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 57/2014, M. Of. nr. 297 din 23 aprilie 2014</i>)	74
Interpretarea și aplicarea legii. Competența exclusivă a instanțelor judecătorești. Omișune de reglementare. Competența exclusivă a Parlamentului. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 427/2014, M. Of. nr. 610 din 18 august 2014</i>)	76
Excepția de neconstituționalitate. Invocarea modului de interpretare și aplicare a legii de către instanța judecătorească. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 773/2016, M. Of. nr. 174 din 9 martie 2017</i>)	78
Interpretarea și aplicarea legii în raport cu situația de fapt stabilită. Motivare fondată pe modificarea textului de lege criticat. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 288/2017, M. Of. nr. 609 din 27 iulie 2017</i>)	80
Excepția de neconstituționalitate. Interpretarea și aplicarea legii. Imposibilitatea cenzurării acestora de către Curtea Constituțională. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 703/2017, M. Of. nr. 106 din 2 februarie 2018</i>)	81
Bunuri a căror apartenență la proprietatea publică este stabilită prin lege organică. Condiția dobândirii lor în mod legal. Competența verificării valabilității titlului de dobândire. Interpretare și aplicare a legii. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 162/2018, M. Of. nr. 465 din 6 iunie 2018</i>)	83
Interpretarea și aplicarea legii. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 753/2018, M. Of. nr. 179 din 6 martie 2019</i>)	87

§3. În raport cu propria sa competență _____	90
Excepție de neconstituționalitate. Prevederi constatate ca fiind neconstituționale. Extinderea obiectului controlului de constituționalitate. Prevederi care, în mod necesar și evident, nu pot fi dissociate de acestea. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 369/2008, M. Of. nr. 238 din 27 martie 2008</i>) _____	90
TITLUL II. SOLUȚII JURISPRUDENȚIALE REZULTATE DIN ANALIZA EXCEPȚIILOR DE NECONSTITUȚIONALITATE _____	95
TITLUL PRELIMINAR. DESPRE LEGEA CIVILĂ _____	97
Capitolul I. Dispoziții generale _____	97
Ordinul de protecție. Instrument civil în prevenirea și combaterea violenței în familie. Persoane care au stabilit relații asemănătoare celor dintre soți sau dintre părinți și copii. Condiționarea emiterii unui ordin de protecție de conviețuire a victimei cu agresorul. Afectarea dreptului la viață, a dreptului la viață intimă, familială și privată. Reglementări internaționale care conțin dispoziții mai favorabile decât dreptul intern. Aplicarea acestora cu prioritate. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 264/2017, M. Of. nr. 468 din 22 iunie 2017</i>) _____	97
Capitolul II. Aplicarea legii civile _____	105
Înstrăinarea unor imobile preluate de stat fără titlu valabil. Eroarea comună asupra calității de proprietar a statului izvorâtă din lege. Sancțiunea aplicabilă. Protecția bunei-credințe a subdobânditorului. Soluție legislativă preexistentă legii criticate. Neretroactivitate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 191/2002, M. Of. nr. 567 din 1 august 2002</i>) _____	105
Soluționarea conflictului de legi în timp, în privința actelor normative anterioare Constituției din 1991. Drept de proprietate constituit sub imperiul legii anterioare. Principiul aplicării imediate a legii noi. Neretroactivitate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 394/2003, M. Of. nr. 106 din 4 februarie 2004</i>) _____	107
Termenul special de prescripție de 3 ani pentru formularea acțiunii în tăgăduirea paternității. Aplicarea legii noi și copiilor născuți înainte de intrarea ei în vigoare. Retroactivitate. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 755/2008, M. Of. nr. 537 din 16 iulie 2008</i>) _____	109
Imprescriptibilitatea acțiunii în stabilirea paternității formulată de copil. Regulă imperativă. Aplicarea ei și copiilor născuți înainte de intrarea în vigoare a legii noi. Retroactivitate. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 1345/2008, M. Of. nr. 873 din 23 decembrie 2008</i>) _____	111
Scutirea de la plata accesoriilor aferente creanțelor bugetare și creanțelor Autorității pentru Valorificarea Activelor Bancare și Autorității pentru Privatizare și Administrarea Participațiilor Statului, exigibile la data finalizării privatizării. Obligația statului de a asigura protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară. Principiul aplicării imediate a legii noi. Neretroactivitate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 271/2009, M. Of. nr. 222 din 6 aprilie 2009</i>) _____	113
Reînnoirea contractului de locațiune prin efectul legii. Abrogarea dispozițiilor legale privind reînnoirea contractului. Existența dreptului cât timp legea era în vigoare. Pierderea temeiului legal al reînnoirii. <i>Tempus regit actum</i> . Neretroactivitate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 95/2013, M. Of. nr. 199 din 9 aprilie 2013</i>) _____	116
Contract valabil încheiat înainte de intrarea în vigoare a legii noi. Aplicarea sancțiunii nulității pentru nerespectarea unor cerințe prevăzute de legea nouă. Nerespectarea suveranității legii vechi. Încălcarea principiului neretroactivității. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 745/2015, M. Of. nr. 937 din 18 decembrie 2015</i>) _____	119

Capitolul III. Interpretarea și efectele legii civile	123
Cererile de derogare/modificare a documentațiilor de urbanism. Lipsa unor criterii legale justificative ale cererii. Insuficienta protecție împotriva arbitrariului autorităților competente în modificarea documentației de urbanism. Caracterul contradictoriu al normei criticate. Imposibilitatea interpretării ei logice. Excluderea posibilității acoperirii viciilor legislative prin reglementări infralegale. Încălcarea principiului legalității. Afectarea dreptului la viață intimă, familială și privată. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 49/2020, M. Of. nr. 385 din 13 mai 2020</i>)	123
Sintagma „precum și daune sănătății propriei persoane”. Înțeles. Răspunderea persoanei asigurate pentru culpa cea mai ușoară. Sustragerea riscului asigurat din sfera sistemului de asigurări de sănătate. Conținutul dreptului la ocrotirea sănătății. Încălcarea garanțiilor dreptului la viață și integritate corporală. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 818/2019, M. Of. nr. 561 din 29 iunie 2020</i>)	130
Capitolul IV. Publicitatea drepturilor, a actelor și a faptelor juridice	138
CARTEA I. DESPRE PERSOANE	139
TITLUL I. DISPOZIȚII GENERALE	139
Societăți cooperative. Patrimoniu. Mase patrimoniale. Deosebirea față de societățile comerciale. Partea cuvenită membrului cooperat la retragerea din societate. Respectarea dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 184/2014, M. Of. nr. 458 din 23 iunie 2014</i>)	139
TITLUL II. PERSOANA FIZICĂ	142
Capitolul I. Capacitatea civilă a persoanei fizice	142
Secțiunea 1. Capacitatea de folosință	142
Secțiunea 2. Capacitatea de exercițiu	142
Secțiunea 3. Declararea judecătorească a morții	142
Capitolul II. Respectul datorat ființei umane și drepturilor ei inerente	143
Secțiunea 1. Dispoziții comune	143
Dosarul electronic de sănătate. Prelucrarea datelor inserate în acesta. Realizarea obligației pozitive a statului de a asigura sănătatea publică. Absența din corpul legii a garanțiilor privind dreptul de viață intimă, familială și privată. Excluderea posibilității de reglementare a lor prin acte administrative. Lipsa justului echilibru între interesele concurente. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 498/2018, M. Of. nr. 650 din 26 iulie 2018</i>)	143
Libertatea individuală și siguranța persoanei. Măsuri pentru apărarea sănătății publice. Caracter restrictiv de drepturi și libertăți. Instituirea măsurilor prin acte administrative, iar nu prin lege. Lipsa unei căi de acces la justiție. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 458/2020, M. Of. nr. 581 din 2 iulie 2020</i>)	152
Dreptul la grevă. Neincluderea dreptului la greva foamei printre drepturile și libertățile fundamentale. Semnificația termenului de tortură. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 13/1999, M. Of. nr. 178 din 26 aprilie 1999</i>)	162
Dreptul persoanei de a dispune de sine însăși. Caracter relativ. Interzicerea fumatului în toate spațiile publice. Excepții. Rațiunea reglementării. Concilierea drepturilor incidente. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 263/2019, M. Of. nr. 562 din 9 iulie 2019</i>)	167

Secțiunea 2. Drepturile la viață, la sănătate și la integritate ale persoanei fizice _____	172
Obligația de a purta centura de siguranță. Protecția vieții, integrității corporale și a sănătății persoanei. Obligație impusă statelor membre ale Uniunii Europene. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 689/2007, M. Of. nr. 717 din 23 octombrie 2007</i>) _____	172
Obligația deținătorului autorizației de punere pe piață a medicamentului sau a reprezentantului acestuia de a distribui fiecare medicament prin cel puțin trei distribuitori angro. Libertatea economică. Dreptul la ocrotirea sănătății. Justul echilibru între nevoia de a proteja sănătatea populației și restrângerea libertății economice. Protecția libertății economice conferită de Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 751/2016, M. Of. nr. 270 din 18 aprilie 2017</i>) _____	173
Secțiunea 3. Respectul vieții private și al demnității persoanei umane _____	180
Informații privind sănătatea persoanei. Opțiunea pacientului în privința transmiterii lor. Protecția confidențialității și după moartea persoanei. Situații de excepție. Protecția vieții private. Respectul datorat ființei umane. Neincluderea lor în dreptul la moștenire. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1429/2010, M. Of. nr. 16 din 7 ianuarie 2011</i>) _____	180
Secțiunea 4. Respectul datorat persoanei și după decesul său _____	183
Capitolul III. Identificarea persoanei fizice _____	183
Secțiunea 1. Numele _____	183
Secțiunea 2. Domiciliul și reședința _____	183
Documentele ce fac dovada domiciliului persoanei. Respectarea demnității persoanei și a dreptului la viață intimă și privată. Posibila utilizare cu rea-credință a documentelor ce fac dovada domiciliului. Competența instanței judecătorești. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1127/2010, M. Of. nr. 772 din 18 noiembrie 2010</i>) _____	183
Cartea de identitate. Formă și conținut. Termen de valabilitate. Rațiunea instituirii lui. Protecția demnității umane. Libertatea conștiinței. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 72/2016, M. Of. nr. 362 din 11 mai 2016</i>) _____	186
Secțiunea 3. Actele de stare civilă _____	190
Obligația de a transcrie actele de stare civilă ale cetățenilor români, întocmite la autoritățile străine, în registrele de stare civilă române. Egalitate în drepturi. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 470/2006, M. Of. nr. 580 din 5 iulie 2006</i>) _____	190
Statutul social al persoanei. Ordine publică. Încuviințarea schimbării sexului prin hotărâre judecătorească definitivă. Mențiunile cu privire la modificările intervenite asupra stării civile. Dreptul la viață intimă, familială și privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 530/2008, M. Of. nr. 526 din 11 iulie 2008</i>) _____	192
TITLUL III. OCROTIREA PERSOANEI FIZICE _____	194
Capitolul I. Dispoziții generale _____	194
Exercitarea atribuțiilor privitoare la bunurile persoanei puse sub interdicție de către un organ administrativ ca efect al normelor tranzitorii. Lipsa controlului judecătoresc. Rațiunea reglementării normelor tranzitorii. Menținerea acestora <i>sine die</i> în fondul activ al legislației. Deturnarea scopului legii. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 795/2020, M. Of. nr. 1299 din 28 decembrie 2020</i>) _____	194
Capitolul II. Tutela minorului _____	201
Secțiunea 1. Deschiderea tutelei _____	201

Secțiunea 2. Tutorele	201
Calitatea de tutore. Imposibilitatea relativă de a refuza tutela. Caracterul de obligație civilă a tutelei.	
Interzicerea muncii forțate. Dreptul la viața intimă, familială și privată. Constituționalitate	
<i>(Decizia nr. 772/2015, M. Of. nr. 114 din 15 februarie 2016)</i>	201
Secțiunea 3. Consiliul de familie	204
Secțiunea 4. Exercițarea tutelei	204
Subsecțiunea 1. Dispoziții generale	204
Subsecțiunea 2. Exercițarea tutelei cu privire la persoana minorului	204
Subsecțiunea 3. Exercițarea tutelei cu privire la bunurile minorului	204
Secțiunea 5. Controlul exercitării tutelei	204
Secțiunea 6. Încetarea tutelei	204
Capitolul III. Ocrotirea interzisului judecătoresc	204
Punerea sub interdicție judecătorească. Opțiunea necondiționată a legiuitorului pentru un regim substitutiv. Excluderea soluțiilor intermediare. Lipsa de proporționalitate a măsurii în raport cu gradul de capacitate al persoanei și circumstanțele individuale ale acesteia. Absența garanțiilor cu privire la durata măsurii. Afectarea demnității umane și a egalității de șanse. Neconstituționalitate	
<i>(Decizia nr. 601/2020, M. Of. nr. 88 din 27 ianuarie 2021)</i>	204
Capitolul IV. Curatela	213
TITLUL IV. PERSOANA JURIDICĂ	214
Capitolul I. Dispoziții generale	214
Capitolul II. Înființarea persoanei juridice	214
Secțiunea 1. Dispoziții comune	214
Înființarea asociației de proprietari. Modificarea actului constitutiv. Dobândirea ulterioară a calității de membru. Situație juridică diferită. Soluție legislativă diferită. Constituționalitate	
<i>(Decizia nr. 248/2014, M. Of. nr. 456 din 23 iunie 2014)</i>	214
Secțiunea 2. Nulitatea persoanei juridice	216
Secțiunea 3. Înregistrarea persoanei juridice	216
Înscrierea asociațiilor. Contestare în justiție. Terții vătămați. Accesul liber la justiție.	
Constituționalitate	
<i>(Decizia nr. 422/2005, M. Of. nr. 872 din 28 septembrie 2005)</i>	216
Procedura de modificare a actului constitutiv sau a statutului asociației. Dreptul de a contesta în justiție încheierea prin care s-a admis sau respins cererea de înscriere a modificării actului constitutiv sau a statutului asociației. Protecția dreptului de asociere. Accesul liber la justiție. Constituționalitate	
<i>(Decizia nr. 892/2007, M. Of. nr. 787 din 20 noiembrie 2007)</i>	217
Hotărârea adunării generale. Anulare. Procedura și calea de atac. Accesul liber la justiție. Procedura de modificare a statutului asociației. Respectarea dreptului de asociere. Constituționalitate	
<i>(Decizia nr. 86/2009, M. Of. nr. 215 din 3 aprilie 2009)</i>	219

Capitolul III. Capacitatea civilă a persoanei juridice _____	221
Secțiunea 1. Capacitatea de folosință a persoanei juridice _____	221
Desfășurarea activităților autorizate. Activitatea de metrologie. Control. Aparare de cântărit. Condiții de introducere pe piață și de punere în funcțiune. Avizul Biroului Român de Metrologie Legală. Desfășurarea activității cu respectarea prevederilor legale. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 695/2005, M. Of. nr. 102 din 2 februarie 2006</i>) _____	221
Situația juridică distinctă a administratorului general al unei societăți de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe. Tratat juridic distinct. Respectarea principiului egalității în drepturi. Măsura înlocuirii administratorului general. Neîncălcarea libertății de asociere și a dreptului fundamental la muncă. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 677/2014, M. Of. nr. 76 din 29 ianuarie 2015</i>) _____	223
Producerea și valorificarea bunurilor necesare activității de cult. Autorizarea prealabilă dată de fiecare cult în parte. Prezervarea imaginii publice a cultului. Accesul liber la o activitate economică. Autonomia financiară a cultelor religioase. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 282/2014, M. Of. nr. 530 din 16 iulie 2014</i>) _____	228
Secțiunea 2. Capacitatea de exercițiu și funcționarea persoanei juridice _____	231
Subsecțiunea 1. Capacitatea de exercițiu _____	231
Subsecțiunea 2. Funcționarea persoanei juridice _____	231
Funcționarea asociației de proprietari. Caracterul obligatoriu al hotărârii asociației de proprietari și pentru proprietarii care nu sunt membri. Posibilitatea asociației de proprietari de a stabili un sistem propriu de penalizări. Just echilibru între interesul colectiv al proprietarilor și cel individual al fiecărui proprietar. Respectarea dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 726/2014, M. Of. nr. 163 din 9 martie 2015</i>) _____	231
Condiții privind contestarea în justiție a hotărârilor adunării generale, nelegale sau nestatuare. Accesul liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 228/2001, M. Of. nr. 593 din 20 septembrie 2001</i>) _____	235
Societățile pe acțiuni. Dreptul la acțiune împotriva hotărârilor adunării generale a acționarilor. Imprescriptibilitatea dreptului la acțiune atunci când se invocă motive de nulitate absolută. Reglementarea unor garanții procesuale de natură a evita introducerea șicanatorie a acțiunilor în anulare. Respectarea libertății economice. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 250/2006, M. Of. nr. 333 din 13 aprilie 2006</i>) _____	236
Hotărârile adunării generale a asociațiilor. Atacarea în justiție a hotărârilor nelegale. Stabilirea termenului de 15 zile. Egalitatea în drepturi. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 774/2009, M. Of. nr. 558 din 11 august 2009</i>) _____	238
Dreptul de asociere. Hotărârile nelegale sau nestatuare ale adunării generale a asociației. Atacarea lor în justiție. Garantarea accesului liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 897/2010, M. Of. nr. 561 din 10 august 2010</i>) _____	240
Soluționarea în camera de consiliu a cererii de anulare a hotărârilor adunării generale a asociației, contrare legii, actului constitutiv sau dispozițiilor cuprinse în statut. Unicitatea căii de atac împotriva hotărârii instanței judecătorești. Respectarea egalității în drepturi. Accesul liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 689/2011, M. Of. nr. 547 din 2 august 2011</i>) _____	241
Societățile pe acțiuni. Hotărârea consiliului de administrație/directoratului de majorare a capitalului social. Refuzul accesului la justiție al persoanelor ale căror drepturi au fost afectate. Lipsa controlului judiciar al încălcării drepturilor. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 382/2018, M. Of. nr. 668 din 1 august 2018</i>) _____	243

Exercitarea drepturilor și obligațiilor persoanei juridice prin organele sale de administrare. Reprezentarea convențională a persoanei juridice. Dreptul la muncă al consilierului juridic. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 30/2008, M. Of. nr. 115 din 13 februarie 2008</i>)	249
Subsecțiunea 3. Dispoziții speciale	250
Capitolul IV. Identificarea persoanei juridice	251
Denumirea asociațiilor. Sintagme interzise în denumirea asociațiilor. Rațiunea reglementării. Dreptul fundamental de asociere. Egalitatea în drepturi. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 813/2012, M. Of. nr. 725 din 25 octombrie 2012</i>)	251
Capitolul V. Reorganizarea persoanei juridice	253
Capitolul VI. Încetarea persoanei juridice	253
Secțiunea 1. Dispoziții generale	253
Secțiunea 2. Dizolvarea persoanei juridice	253
Dizolvarea asociațiilor și fundațiilor, ca sancțiune civilă. Legitimitatea procesuală a oricărei persoane interesate. Neincidența prezumției de nevinovăție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 382/2003, M. Of. nr. 746 din 24 octombrie 2003</i>)	253
Dizolvarea prin voința și acordul comun ale membrilor adunării generale a asociației sau fundației. Rolul instanței judecătorești. Dreptul de a nu mai face parte dintr-o formă sau alta de asociere. Dreptul de asociere. Înfăptuirea justiției. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 778/2006, M. Of. nr. 4 din 4 ianuarie 2007</i>)	255
Regimul juridic al asociațiilor și fundațiilor constituite anterior Ordonanței Guvernului nr. 26/2000. Dispoziții de imediată aplicare. Producerea de efecte juridice numai pentru viitor. Respectarea principiului neretroactivității legii civile. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 397/2007, M. Of. nr. 324 din 15 mai 2007</i>)	256
Insolvabilitatea asociației – cauză de dizolvare. Interesul în promovarea cererii de dizolvare a asociației. Dreptul de asociere. Diferența de regim juridic între asociații-persoane juridice fără scop patrimonial și persoane juridice cu scop patrimonial. Respectarea egalității în drepturi. Respectarea dreptului la un proces echitabil al asociațiilor. Claritatea, precizia și previzibilitatea normelor juridice. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 397/2017, M. Of. nr. 763 din 26 septembrie 2017</i>)	257
Dizolvarea voluntară a societății. Termenul de 5 ani impus de lege pentru lichidarea și radierea societății. Acționarii/asociații se pot substitui în drepturile procesuale ale societății dizolvate pentru a-și apăra drepturile. Dreptul de acces la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 755/2015, M. Of. nr. 105 din 10 februarie 2016</i>)	261
Dizolvarea asociațiilor sau fundațiilor. Publicarea lichidării. Modalitatea de contestare a bilanțului asociației/fundației lichidate. Dreptul la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 623/2017, M. Of. nr. 157 din 20 februarie 2018</i>)	264
Autorizații administrative prealabile necesare inițierii și desfășurării activității propuse de asociație. Sancțiunea juridică a neobținerii lor. Neafectarea dreptului de asociere. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 576/2011, M. Of. nr. 584 din 18 august 2011</i>)	266
Secțiunea 3. Dispoziții speciale	267

TITLUL V. APĂRAREA DREPTURILOR NEPATRIMONIALE	267
Protecția dreptului de autor și a drepturilor conexe. Drepturi personale nepatrimoniale ale artistului interpret sau executant. Neincidența dispozițiilor art. 44 din Constituție privind dreptul de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 541/2004, M. Of. nr. 81 din 25 ianuarie 2005</i>)	267
Valorile standard de presiune acustică publicate în acte normative. Protecția dreptului la informație. Documentele științifice care stau la baza elaborării lor. Protecția dreptului de proprietate intelectuală. Corelarea dreptului la informație cu protecția dreptului de proprietate intelectuală. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 365/2017, M. Of. nr. 578 din 19 iulie 2017</i>)	269
CARTEA II. DESPRE FAMILIE	272
TITLUL I. DISPOZIȚII GENERALE	272
Ocotirea căsătoriei și a familiei de către stat. Drepturile egale ale soților. Protecția vieții private și de familie. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1530/2011, M. Of. nr. 908 din 21 decembrie 2011</i>)	272
Relațiile personale ale copilului. Includerea acestora în noțiunea de „viață familială”. Principiul interesului superior al copilului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 657/2012, M. Of. nr. 571 din 10 august 2012</i>)	274
Ascultarea copilului. Determinarea interesului său superior. Lipsa sancțiunii în cazul refuzului copilului de a fi ascultat. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 15/2019, M. Of. nr. 637 din 31 iulie 2019</i>)	276
TITLUL II. CĂSĂTORIA	280
Capitolul I. Logodna	280
Capitolul II. Încheierea căsătoriei	280
Secțiunea 1. Condițiile de fond pentru încheierea căsătoriei	280
Interdicția recunoașterii în România a căsătoriilor între persoane de același sex. Nerecunoașterea căsătoriilor între persoane de același sex, legal încheiate în străinătate. Dreptul de ședere pe teritoriul României, acordat partenerilor dintr-o căsătorie între persoane de același sex. Exercitarea dreptului de liberă circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre ale Uniunii Europene. Încălcarea dreptului constituțional la viață intimă, privată și de familie. Neaplicarea interdicției recunoașterii căsătoriei între persoane de același sex dacă dreptul de ședere se solicită în scopul reîntregirii familiei. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 534/2018, M. Of. nr. 842 din 3 octombrie 2018</i>)	280
Secțiunea 2. Formalitățile pentru încheierea căsătoriei	290
Capitolul III. Formalități ulterioare încheierii căsătoriei	290
Capitolul IV. Nulitatea căsătoriei	290
Secțiunea 1. Nulitatea absolută a căsătoriei	290
Secțiunea 2. Nulitatea relativă a căsătoriei	290
Secțiunea 3. Efectele nulității căsătoriei	290
Capitolul V. Drepturile și îndatoririle personale ale soților	290
Capitolul VI. Drepturile și obligațiile patrimoniale ale soților	290
Secțiunea 1. Dispoziții comune	290
Subsecțiunea 1. Despre regimul matrimonial în general	290

Subsecțiunea 2. Locuința familiei	290
Atribuirea beneficiului locuinței conjugale, în cazul în care bunul este proprietatea comună a celor doi soți, până la data rămânerii definitive a hotărârii de partaj. Caracter temporar. Ocrotirea egală a dreptului de proprietate al soților. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 499/2013, M. Of. nr. 134 din 24 februarie 2014</i>)	
Subsecțiunea 3. Cheltuielile căsătoriei	292
Subsecțiunea 4. Alegerea regimului matrimonial	292
Secțiunea 2. Regimul comunității legale	292
Moștenire. Dreptul la moștenire al soțului supraviețuitor. Regimul comunității legale. Dreptul special de moștenire al soțului supraviețuitor. Respectarea dreptului de proprietate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 237/2006, M. Of. nr. 268 din 24 martie 2006</i>)	
Bunurile comune ale soților. Împărțirea acestora. Presumția relativă de comunitate. Stabilirea întinderii drepturilor fiecărui soț asupra bunurilor comune. Dreptul de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 184/2008, M. Of. nr. 255 din 1 aprilie 2008</i>)	295
Bunurile comune ale soților. Presumția de mandat între soți. Limitele ei. Caracterul rezonabil al limitării. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1215/2008, M. Of. nr. 826 din 9 decembrie 2008</i>)	297
Urmărirea bunurilor proprii ale soțului debitor. Caracterul insuficient al acestora. Limitele și condițiile urmăririi bunurilor comune. Caracterul lor rezonabil. Respectarea dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 962/2011, M. Of. nr. 673 din 21 septembrie 2011</i>)	299
Secțiunea 3. Regimul separației de bunuri	301
Secțiunea 4. Regimul comunității convenționale	301
Secțiunea 5. Modificarea regimului matrimonial	301
Subsecțiunea 1. Modificarea convențională	301
Subsecțiunea 2. Modificarea judiciară	301
Capitolul VII. Desfacerea căsătoriei	301
Secțiunea 1. Cazurile de divorț	301
Subsecțiunea 1. Dispoziții generale	301
Desfacerea căsătoriei prin divorț. Motive de divorț. Cazuri. Imposibilitatea continuării căsătoriei. Respectarea vieții familiale de către autoritățile publice. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 163/2001, M. Of. nr. 453 din 9 august 2001</i>)	
Desfacerea căsătoriei prin divorț. Culpă exclusivă a unuia dintre soți. Aplicarea principiului <i>nemo auditur propria turpitudine allegans</i> . Protecția vieții de familie. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 116/2003, M. Of. nr. 296 din 5 mai 2003</i>)	303
Desfacerea căsătoriei prin divorț. Existența unor motive temeinice din cauza cărora raporturile dintre soți sunt grav vătămate, excluzând posibilitatea continuării căsătoriei. Existența cadrului legal care permite definirea relațiilor de familie și instituției divorțului. Puterea de apreciere a judecătorului în aceste limite legale asupra posibilității de continuare a căsătoriei. Calitatea și previzibilitatea legii. Protecția familiei. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 122/2009, M. Of. nr. 135 din 4 martie 2009</i>)	
Desfacerea căsătoriei prin divorț. Motive de divorț. Indistincția în privința subiectelor de drept supuse incidenței lor. Încredințarea minorilor. Asigurarea dreptului la un proces echitabil. Dreptul părintelui	

căruia nu i s-a încredințat copilul de a veghea la creșterea, îngrijirea și educarea acestuia. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 308/2009, M. Of. nr. 175 din 20 martie 2009</i>)	307
Subsecțiunea 2. Divorțul prin acordul soților pe cale judiciară	310
Subsecțiunea 3. Divorțul prin acordul soților pe cale administrativă sau prin procedură notarială	310
Subsecțiunea 4. Divorțul din culpă	310
Subsecțiunea 5. Divorțul din cauza stării sănătății unui soț	310
Secțiunea 2. Efectele divorțului	310
Subsecțiunea 1. Data desfacerii căsătoriei	310
Subsecțiunea 2. Efectele divorțului cu privire la raporturile nepatrimoniale dintre soți	310
Numele soților după divorț. Învoiala părților. Încuviințarea instanței. Condițiile în care soții vor purta numele avut anterior încheierii căsătoriei. Egalitatea în drepturi a soților. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1197/2007, M. Of. nr. 58 din 24 ianuarie 2008</i>)	310
Divorț. Dreptul la nume. Posibilitatea purtării aceluiași nume de către părintele divorțat și copilul rezultat din căsătorie. Existența unor motive temeinice, justificate. Egalitate în drepturi. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 96/2013, M. Of. nr. 165 din 27 martie 2013</i>)	311
Subsecțiunea 3. Efectele divorțului cu privire la raporturile patrimoniale dintre soți	313
I. Efecte cu privire la regimul matrimonial	313
II. Dreptul la despăgubiri	313
III. Obligația de întreținere între foștii soți	313
IV. Prestația compensatorie	313
Subsecțiunea 4. Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori	313
Desfacerea căsătoriei prin divorț. Interesul superior al copilului. Protecția familiei și copiilor. Principiul legalității. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1638/2010, M. Of. nr. 56 din 21 ianuarie 2011</i>)	313
Soluționarea cererilor accesorii divorțului. Prevalența interesului superior al copilului. Egalitatea în drepturi a soților. Protecția vieții de familie. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 819/2011, M. Of. nr. 673 din 21 septembrie 2011</i>)	315
Drepturile părintelui divorțat, căruia nu i s-a încredințat copilul, de a păstra legături personale cu acesta. Circumscrierea interesului superior al copilului. Protecția dreptului la viața familială. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 82/2003, M. Of. nr. 189 din 26 martie 2003</i>)	318
Exercitarea drepturilor părintești după divorț. Modalități diferite de exercitare a acestora. Dreptul părintelui divorțat, căruia nu i s-a încredințat copilul, de a avea legături personale cu acesta. Principiul egalității în drepturi. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 411/2006, M. Of. nr. 530 din 20 iunie 2006</i>)	320
TITLUL III. RUDENIA	322
Capitolul I. Dispoziții generale	322
Capitolul II. Filiația	322
Secțiunea 1. Stabilirea filiației	322

Subsecțiunea 1. Dispoziții generale	322
Stabilirea filiației față de tată. Copil din afara căsătoriei. Copilul din căsătorie. Presumția de paternitate. Timpul legal al concepțiunii. Interesul superior al copilului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 233/2016, M. Of. nr. 536 din 18 iulie 2016</i>)	322
Titularii dreptului la acțiunea în tăgada paternității. Regimuri juridice diferite în funcție de data nașterii copilului a cărui paternitate se contestă. Egalitate în drepturi. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 262/2020, M. Of. nr. 763 din 20 august 2020</i>)	325
Subsecțiunea 2. Presumția de paternitate	327
Subsecțiunea 3. Recunoașterea copilului	327
Subsecțiunea 4. Acțiuni privind filiația	327
I. Contestarea filiației	327
II. Acțiunea în stabilirea filiației față de mamă	327
III. Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei	327
Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei. Titularul dreptului la acțiune. Promovarea în numele copilului de către mamă ori de un alt reprezentant legal pe timpul minorității copilului. Excluderea altor persoane. Nediscriminare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 263/2016, M. Of. nr. 514 din 7 iulie 2016</i>)	327
Termenul de un an în care se poate introduce o acțiune în stabilirea paternității din afara căsătoriei. Imposibilitatea copilului de a introduce personal acțiunea. Încălcarea dreptului la viață privată. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 697/2016, M. Of. nr. 138 din 23 februarie 2017</i>)	330
IV. Acțiuni privind filiația față de tatăl din căsătorie	336
Acțiunea în tăgada paternității. Excluderea altor titulari ai unui interes legitim. Discriminare. Protecția vieții de familie. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 349/2001, M. Of. nr. 240 din 10 aprilie 2002</i>)	336
Contestarea filiației față de tatăl din căsătorie. Legea aplicabilă în funcție de data nașterii copilului. Egalitate în drepturi. Neretroactivitate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 847/2015, M. Of. nr. 128 din 18 februarie 2016</i>)	339
V. Dispoziții comune privind acțiunile referitoare la filiație	342
Secțiunea 2. Reproducerea umană asistată medical cu terț donator	342
Secțiunea 3. Situația legală a copilului	342
Stabilirea filiației copilului din afara căsătoriei față de ambii părinți. Egalitatea în fața legii a copiilor din căsătorie cu cei din afara căsătoriei. Încredințarea copilului. Stabilirea contribuției părinților la cheltuielile de creștere, educare, învățătură și pregătire profesională. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 594/2009, M. Of. nr. 334 din 20 mai 2009</i>)	342
Desfacerea căsătoriei. Numele de familie purtat de copilul din căsătorie. Dreptul la nume. Schimbarea numelui. Condițiile în care se realizează. Egalitate în drepturi. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1290/2009, M. Of. nr. 788 din 19 noiembrie 2009</i>)	345
Dreptul copilului din afara căsătoriei de a dobândi numele de familie al unuia dintre părinți. Obligația autorităților publice de a respecta și ocroti viața intimă, familială și privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 60/2004, M. Of. nr. 203 din 9 martie 2004</i>)	348

Capitolul III. Adopția	350
Secțiunea 1. Dispoziții generale	350
Exprimarea consimțământului părinților firești la adopție. Excepții de la regulă. Momentul la care trebuie analizată existența consimțământului. Limitarea exprimării lui doar la momentul deschiderii procedurii adopției. Nerespectarea dreptului la viață intimă, familială și privată a copilului. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 369/2008, M. Of. nr. 238 din 27 martie 2008</i>)	350
Exprimarea consimțământului la adopție. Condiții. Redeschiderea procedurii adopției. Situații generatoare. Promovarea interesului superior al copilului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 454/2010, M. Of. nr. 338 din 21 mai 2010</i>)	356
Procedura adopției. Obligatorietatea parcurgerii etapei administrative a adopției, prealabilă etapei judiciare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 299/2013, M. Of. nr. 387 din 28 iunie 2013</i>)	362
Copil din afara căsătoriei recunoscut de tată. Adoptarea lui de către soția acestuia. Cerința privitoare la confirmarea filiației prin expertiză ADN. Ingerință în viața privată a tatălui firesc. Justificarea acesteia. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 359/2014, M. Of. nr. 544 din 23 iulie 2014</i>)	365
Revizuirea cadrului normativ în materia adopției. Armonizarea acestuia cu reglementările internaționale. Includerea criteriului reședinței obișnuite în România a adoptatorului/familiei adoptatoare și a copilului ce urmează a fi adoptat. Distincția dintre adopția internă și cea internațională. Egalitate în drepturi. Dreptul la viață intimă, familială și privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 870/2015, M. Of. nr. 136 din 22 februarie 2016</i>)	375
Secțiunea 2. Condițiile de fond ale adopției	379
Subsecțiunea 1. Persoanele care pot fi adoptate	379
Subsecțiunea 2. Persoanele care pot adopta	379
Condițiile privitoare la persoanele care pot adopta. Neîncuviințarea adopției în situația în care la momentul judecării cererii adoptatorii nu mai aveau calitatea de soț și soție. Tratament juridic diferit. Privilegierea interesului copilului în găsirea unei familii. Posibilitatea adopției separate de către oricare dintre foștii soți. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 123/2020, M. Of. nr. 427 din 21 mai 2020</i>)	379
Subsecțiunea 3. Consimțământul la adopție	384
Secțiunea 3. Efectele adopției	384
Secțiunea 4. Încetarea adopției	384
Desfacerea de drept a adopției. Împrejurare determinată de lege. Decesul adoptatorilor. Adopția subsecventă a aceluiași adoptat. Excluderea altor situații de fapt. Prevalența interesului superior al copilului. Egalitate în drepturi. Acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 619/2007, M. Of. nr. 596 din 29 august 2007</i>)	384
TITLUL IV. AUTORITATEA PĂRINTEASCĂ	386
Capitolul I. Dispoziții generale	386
Capitolul II. Drepturile și îndatoririle părințești	386
Includerea Religiei ca disciplină școlară, parte a trunchiului comun. Inopozabilitatea față de elevi. Presumarea acceptării frecventării cursurilor de religie. Încălcarea libertății de conștiință și de religie. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 669/2014, M. Of. 59 din 23 ianuarie 2015</i>)	386

Subiectele obligației de întreținere. Obligațiile părinților față de copiii lor majori aflați în continuarea studiilor. Egalitate în drepturi. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 77/2010, M. Of. nr. 128 din 25 februarie 2010</i>)	392
Capitolul III. Exercițarea autorității părintești	394
Capitolul IV. Decăderea din exercițiul drepturilor părintești	394
Decăderea din exercițiul drepturilor părintești. Calitate procesuală activă exclusivă a autorității tutelare. Acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 141/2003, M. Of. nr. 307 din 7 mai 2003</i>)	394
TITLUL V. OBLIGAȚIA DE ÎNTREȚINERE	396
Capitolul I. Dispoziții generale	396
Capitolul II. Persoanele între care există obligația de întreținere și ordinea în care aceasta se datorează	396
Capitolul III. Condițiile obligației de întreținere	396
Capitolul IV. Stabilirea și executarea obligației de întreținere	396
CARTEA III. DESPRE BUNURI	396
TITLUL I. BUNURILE ȘI DREPTURILE REALE ÎN GENERAL	396
Capitolul I. Despre bunuri în general	396
Secțiunea 1. Despre distincția bunurilor	396
Secțiunea 2. Produsele bunurilor	396
Capitolul II. Drepturile reale în general	396
Dreptul de proprietate privată. Dreptul de proprietate publică. Înstrăinarea și închirierea bunurilor ce aparțin domeniului privat de interes local sau județean. Procedura licitației publice. Derogare de la dreptul comun. Protecția interesului public. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 981/2007, M. Of. nr. 809 din 27 noiembrie 2007</i>)	396
Dreptul de proprietate privată al statului. Modalitățile legale prin care se poate realiza diminuarea participației statului la societățile comerciale la care acesta este acționar. Excluderea transferului cu titlu gratuit, prin lege. Caracterul <i>intuitu personae</i> al legii. Intruziunea Parlamentului în sfera de competență a autorității executive. Calitatea de subiect de drept public a unității administrativ-teritoriale. Consecințe juridice. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 574/2014, M. Of. nr. 889 din 8 decembrie 2014</i>)	398
Domeniul privat al unităților administrativ-teritoriale. Circulația juridică a bunurilor care îl compun. Exercițarea dreptului de proprietate privată. Regim juridic derogator de la dreptul comun. Neîncălcarea principiului autonomiei locale. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 412/2018, M. Of. nr. 744 din 28 august 2018</i>)	403
Competența instanțelor judecătorești de a stabili valabilitatea titlului pentru bunurile dobândite de stat în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989. Criteriile de apreciere a valabilității titlului. Neretroactivitate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 264/2000, M. Of. nr. 198 din 19 aprilie 2001</i>)	406
Posibilitatea foștilor proprietari sau a succesorilor acestora de a formula acțiune în revendicarea bunurilor preluate abuziv, numai dacă acestea nu fac obiectul unor legi speciale de reparație. Criteriul în funcție de care devin incidente dispozițiile de drept comun, respectiv, dispozițiile legii speciale de reparație. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 553/2018, M. Of. nr. 27 din 10 ianuarie 2019</i>)	409

TITLUL II. PROPRIETATEA PRIVATĂ	414
Capitolul I. Dispoziții generale	414
Secțiunea 1. Conținutul, întinderea și stingerea dreptului de proprietate privată	414
Proprietatea privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale. Vânzarea spațiilor cu destinație de unități medicale și a spațiilor în care se desfășoară activități conexe actului medical. Încălcarea atributului dispoziției. Preț nesperios. Transfer silit de proprietate. Încălcarea dreptului de proprietate privată și a dreptului la ocrotirea sănătății. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 870/2007, M. Of. nr. 701 din 17 octombrie 2007</i>)	414
Stabilirea prin lege a conținutului și a limitelor dreptului de proprietate. Accesul liber la justiție. Executarea hotărârii judecătorești, excepție de la principiul inviolabilității domiciliului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 22/2009, M. Of. nr. 49 din 27 ianuarie 2009</i>)	417
Autorizația de construire. Desființarea construcțiilor realizate fără respectarea condițiilor prevăzute de lege. Sancțiune de drept civil. Exercițarea dreptului de proprietate în limitele stabilite de lege. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 144/2004, M. Of. nr. 419 din 11 mai 2004</i>)	419
Legea nouă care înlătură pentru trecut posibilitatea schimbării categoriei de folosință a terenurilor pajiști. Sancțiunea nulității absolute a actelor juridice valabil încheiate sub imperiul legii vechi prin care s-a schimbat categoria de folosință a terenurilor pajiști. Retroactivitate. Neconstituționalitate. Obligația proprietarilor de terenuri aparținând categoriei de folosință pajiști de a menține această afecțiune. Caracter rezonabil. Respectarea egalității în drepturi. Nediscriminare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 13/2015, M. Of. nr. 175 din 13 martie 2015</i>)	421
Obligația proprietarilor terenurilor incluse în fondurile cinegetice de a permite vânătoarea autorizată pe terenurile pe care le dețin sau care le aparțin. Valorificarea fondului cinegetic, bun public de interes național. Respectarea dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 295/2016, M. Of. nr. 616 din 11 august 2016</i>)	429
Privatizarea societăților/companiilor naționale și societăților comerciale cu capital majoritar de stat. Accesul întreprinderilor mici și mijlocii la activele disponibile ale entităților privatizate. Exercițarea prerogativei dispoziției în legătură cu dreptul de proprietate privată. Expropriere. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 444/2005, M. Of. nr. 870 din 28 septembrie 2005</i>)	431
Transferul <i>ope legis</i> în proprietatea Companiei Naționale Loteria Română a bunurilor pe care le deținea ca detentor precar. Încălcarea dreptului de proprietate. Exproprierea fără existența unei cauze de utilitate publică și fără plata unei juste și prealabile despăgubiri. Neconstituționalitate. Opozabilitatea față de terți a drepturilor reale fără înscriere în cartea funciară. Situațiile juridice generatoare. Nediscriminare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 691/2007, M. Of. nr. 668 din 1 octombrie 2007</i>)	434
Reconstituirea dreptului de proprietate pentru suprafețele de terenuri agricole sau terenuri cu destinație forestieră. Condiția deținerii cetățeniei române. Opțiunea legiuitorului. Existența prealabilă a dreptului de proprietate, pentru a putea fi ocrotit. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 153/2011, publicată în M. Of. nr. 232 din 4 aprilie 2011</i>)	438
Reconstituirea dreptului de proprietate în temeiul unor legi reparatorii diferite. Ipoteze juridice diferite. Termene diferite de valorificare a dreptului. Nediscriminare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 62/2014, M. Of. nr. 306 din 25 aprilie 2014</i>)	442

Bunuri imobile retrocedate în favoarea unor persoane fizice prin hotărâri judecătorești definitive. Declararea ulterioară prin lege a acelorași bunuri ca aparținând domeniului public al statului. Încălcarea dreptului de proprietate privată. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 682/2014, M. Of. nr. 70 din 27 ianuarie 2015</i>)	444
Declararea, prin lege, ca aparținând domeniului public al statului, a unor suprafețe de teren cu destinație agricolă, indispensabile cercetării-dezvoltării și multiplicării materialului biologic. Exceptarea expresă de la apartenența <i>ope legis</i> la domeniul public a terenurilor retrocedate potrivit legii. Dreptul de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 748/2017, M. Of. nr. 177 din 26 februarie 2018</i>)	448
Dobândirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor de către cetățenii străini sau de către apatrizi. Dreptul special de folosință reglementat în favoarea cetățenilor străini și apatrizilor. Convertirea acestuia în drept de proprietate, sub condiția dobândirii cetățeniei române. Neconcordanța cu actualul regim constituțional. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 355/2020, M. Of. nr. 1084 din 16 noiembrie 2020</i>)	451
Acțiunea în grănițuire. Expresia caracterului real și absolut al dreptului de proprietate. Posibilitatea folosirii tuturor mijloacelor procesuale prevăzute de lege pentru apărarea dreptului de proprietate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 826/2008, M. Of. nr. 580 din 1 august 2008</i>)	459
Regimul metalelor prețioase și pietrelor prețioase în România. Desfășurarea fără autorizație a operațiunilor cu metale prețioase și pietre prețioase. Sancțiunea complementară a confiscării. Respectarea dreptului de proprietate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 354/2007, M. Of. nr. 321 din 14 mai 2007</i>)	460
Expropriere. Dreaptă despăgubire. Etapa judiciară. Momentul în raport cu care se stabilesc despăgubirile. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 395/2013, M. Of. nr. 685 din 7 noiembrie 2013</i>)	462
Exproprierea pentru cauză de utilitate publică. Lege specială. Stabilirea cuantumului despăgubirii la momentul transferului dreptului de proprietate. Persoane nemulțumite de cuantumul despăgubirilor. Stabilirea lor ulterioară la momentul întocmirii raportului de expertiză în instanță. Caracterul injust al despăgubirii. Discriminare. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 380/2015, M. Of. nr. 527 din 15 iulie 2015</i>)	465
Vehicul fără stăpân sau abandonat pe un teren aparținând domeniului public/privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale. Condiția pentru a califica vehiculul ca fiind abandonat. Identificarea vehiculului și a proprietarului. Pasivitatea proprietarului. Stingerea dreptului de proprietate Distincția față de expropriere. Respectarea dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 826/2015, M. Of. nr. 144 din 25 februarie 2016</i>)	471
Măsura de siguranță a confiscării speciale. Transferul silit și gratuit asupra unor bunuri din patrimoniul persoanei care a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală în patrimoniul statului. Condiții. Neîncălcarea dreptului de proprietate, accesul liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 725/2016, M. Of. nr. 230 din 4 aprilie 2017</i>)	477
Exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local. Exceptarea de la plata despăgubirilor pentru scoaterea, definitivă ori temporară, din fondul forestier național a terenurilor necesare pentru obiectivele de interes național, județean și local. Reglementarea implicită a unui transfer silit de proprietate realizat cu titlu gratuit în favoarea statului. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 67/2017, M. Of. nr. 581 din 20 iulie 2017</i>)	481
Sintagma „prețul cu care se vând în mod obișnuit, imobilele de același fel în unitatea administrativ-teritorială”. Înțeles. Despăgubire justă. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 669/2017, M. Of. nr. 107 din 5 februarie 2018</i>)	485
Contravenții silvice. Sancțiunea contravențională complementară a confiscării mijlocului de transport. Caracterul ei obligatoriu. Lipsa criteriilor de individualizare. Lipsa proporționalității măsurii luate în raport cu	

scopul urmărit. Încălcarea dreptului de proprietate privată. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 197/2019, M. Of. nr. 438 din 3 iunie 2019</i>)	489
Secțiunea 2. Apărarea dreptului de proprietate privată	504
Revendicarea bunurilor culturale mobile. Interdicția revendicării bunurilor preluate înainte de 6 septembrie 1940. Liber acces la justiție. Just echilibru între cerințele interesului general al comunității și imperativele apărării drepturilor fundamentale ale individului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 422/2010, M. Of. nr. 349 din 27 mai 2010</i>)	504
Capitolul II. Accesiunea	507
Secțiunea 1. Dispoziții generale	507
Secțiunea 2. Accesiunea imobiliară naturală	507
Secțiunea 3. Accesiunea imobiliară artificială	507
Subsecțiunea 1. Dispoziții comune	507
Subsecțiunea 2. Realizarea lucrării cu materialele altuia	507
Subsecțiunea 3. Realizarea unei lucrări autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia	507
Accesiunea imobiliară artificială. Constructor de bună-credință. Imposibilitatea proprietarului terenului de a pretinde ridicarea lucrării. Dreptul de opțiune al proprietarului terenului. Restrângerea dreptului de dispoziție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 91/2003, M. Of. nr. 196 din 26 martie 2003</i>)	507
Accesiunea imobiliară artificială. Constructor de rea-credință. Dreptul de creanță asupra materialelor și lucrărilor efectuate. Situația juridică diferită a constructorului de rea-credință în raport cu cel de bună-credință. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 152/2007, M. Of. nr. 252 din 16 aprilie 2007</i>)	509
Subsecțiunea 4. Realizarea unei lucrări adăugate cu caracter durabil asupra imobilului altuia	511
Subsecțiunea 5. Înțelesul unor termeni	511
Subsecțiunea 6. Dispoziții speciale	511
Secțiunea 4. Accesiunea mobilă	511
Capitolul III. Limitele juridice ale dreptului de proprietate privată	512
Secțiunea 1. Limite legale	512
Subsecțiunea 1. Dispoziții comune	512
Autorizație de construire. Regimul legal al construcțiilor. Dobândirea dreptului de proprietate cu încălcarea dispozițiilor legale. Condiții imperative prevăzute de lege. Nerespectarea acestora. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 259/2001, M. Of. nr. 13 din 11 ianuarie 2002</i>)	512
Zonele de protecție ale drumurilor publice. Obligațiile persoanelor juridice sau fizice care le au în administrare sau în proprietate. Limite legale stabilite în interes public. Proportionalitatea restrângerii dreptului de proprietate cu scopul urmărit de legiuitor. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 86/2017, M. Of. nr. 235 din 5 aprilie 2017</i>)	514
Respectarea sarcinilor privind protecția mediului. Limite ale dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 824/2008, M. Of. nr. 587 din 5 august 2008</i>)	518
Folosirea cu titlu gratuit a terenurilor proprietate publică ocupate de obiectivele aferente sistemului de transport al gazelor naturale. Obligația operatorului de transport al gazelor naturale de a repara pagubele	

provocate de folosirea instalațiilor de transport. Proprietate publică. Dreptul la un mediu sănătos. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 414/2017, M. Of. nr. 757 din 22 septembrie 2017</i>)	521
Subsecțiunea 2. Folosirea apelor	523
Subsecțiunea 3. Picătura streșinii	523
Subsecțiunea 4. Distanța și lucrările intermediare cerute pentru anumite construcții, lucrări și plantații	523
Servituțile stabilite de lege cu privire la sădirea de arbori și la distanțele și lucrările intermediare cerute pentru anumite construcții. Obiceiul sau cutuma, integrate în dispozițiile normelor de drept. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 121/2004, M. Of. nr. 324 din 15 aprilie 2004</i>)	523
Subsecțiunea 5. Vederea asupra proprietății vecinului	525
Servitutea de vedere. Respectarea sarcinilor. Îngrădirea atributelor dreptului de proprietate. Rezonabilitate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 860/2007, M. Of. nr. 756 din 7 noiembrie 2007</i>)	525
Subsecțiunea 6. Dreptul de trecere	526
Dreptul de servitute. Situații juridice obiectiv diferite în care se află proprietarul fondului aservit față de proprietarul fondului dominant. Limitarea legală a dreptului de proprietate. Rezonabilitate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 536/2007, M. Of. nr. 554 din 14 august 2007</i>)	526
Servitutea de trecere. Prescriptibilitatea acțiunii în despăgubire. Menținerea egalității în drepturi a celor aflați în ipoteza juridică a norme. Competența legiuitorului de a stabili conținutul și limitele dreptului de proprietate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 166/2007, M. Of. nr. 203 din 26 martie 2007</i>)	528
Subsecțiunea 7. Alte limite legale	529
Sistemul național de transport al petrolului. Dreptul de servitute legală specială. Transmiterea acestuia odată cu dreptul de concesiune. Acordarea despăgubirilor aferente. Respectarea dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 160/2005, M. Of. nr. 416 din 17 mai 2005</i>)	529
Situația juridică a terenurilor pe care se situează rețelele energetice de distribuție. Exercițarea cu titlu gratuit a drepturilor de uz și servitute asupra proprietăților afectate de capacitățile energetice. Controlul folosirii bunurilor. Remanența dreptului de proprietate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 232/2005, M. Of. nr. 533 din 23 iunie 2005</i>)	533
Drept de servitute legală constituit în favoarea titularului de acord petrolier. Conținutul dreptului. Sarcina reală a proprietarilor terenurilor afectate. Caracter oneros. Respectarea dreptului de proprietate privată. Claritatea și previzibilitatea legii. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 585/2018, M. Of. nr. 350 din 7 mai 2019</i>)	536
Drept de servitute legală specială. Modalități de despăgubire. Respectarea dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 641/2018, M. Of. nr. 397 din 21 mai 2019</i>)	550
Privatizarea societăților/companiilor naționale și societăților comerciale cu capital majoritar de stat. Obligația întocmirii listelor cu activele disponibile. Acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 966/2010, M. Of. nr. 610 din 27 august 2010</i>)	555
Secțiunea 2. Limite convenționale	558
Secțiunea 3. Limite judiciare	558
Limitele judiciare ale dreptului de proprietate aparținând proprietarului vecin. Abilitarea judecătorului de a le aprecia. Interesele proprietarilor vecini. Posibilitatea încuviințării activității prejudiciabile. Condiția	

existenței unui prejudiciu minor. Dreptul la despăgubiri. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 692/2014, M. Of. nr. 88 din 2 februarie 2015</i>)	558
Capitolul IV. Proprietatea comună	563
Secțiunea 1. Dispoziții generale	563
Secțiunea 2. Coproprietatea obișnuită	563
Secțiunea 3. Coproprietatea forțată	563
Subsecțiunea 1. Dispoziții comune	563
Asociația de proprietari. Nerespectarea obligației proprietarilor sau a chiriașilor de folosire normală a clădirii de locuit. Dreptul proprietarilor sau chiriașilor prejudiciați de a solicita instanței să hotărască măsurile pentru folosirea normală a clădirii, precum și plata daunelor. Respectarea dreptului de proprietate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1633/2010, M. Of. nr. 166 din 8 martie 2011</i>)	563
Coproprietatea forțată și coproprietatea comună în clădirile cu mai multe apartamente. Suportarea cheltuielilor de întreținere și conservare proporțional cu cota-parte din drept. Stabilirea cotelor-părți. Aplicarea nomei tuturor coproprietarilor. Stabilirea cadrului juridic pentru exercitarea atributelor dreptului de proprietate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 376/2014, M. Of. nr. 594 din 8 august 2014</i>)	565
Subsecțiunea 2. Coproprietatea asupra părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente	567
I. Părțile comune	567
II. Drepturile și obligațiile coproprietarilor	567
Drepturile și obligațiile proprietarilor din condominii. Schimbarea destinației proprietății comune. Condiții prevăzute de lege. Respectarea dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 574/2010, M. Of. nr. 426 din 25 iunie 2010</i>)	567
Asociația de proprietari. Indiviziunea forțată a proprietarilor dintr-un condominiu. Destinația specială a veniturilor obținute din exploatarea proprietății comune. Dreptul de proprietate. Majoritatea stabilită de lege pentru adoptarea hotărârilor adoptate de adunarea generală. Egalitatea în fața legii. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 427/2014, M. Of. nr. 610 din 18 august 2014</i>)	568
Accesul unui delegat al asociației de proprietari în apartamentul proprietarului. Excepție de la inviolabilitatea domiciliului. Dreptul la viață intimă, familială și privată. Opozabilitatea hotărârilor adunării generale a asociației de proprietari. Dreptul de asociere. Dreptul de proprietate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 393/2009, M. Of. nr. 280 din 29 aprilie 2009</i>)	573
Condominium. Drept de coproprietate forțată și perpetuă. Caracter accesoriu al dreptului. Încetarea destinației de folosință comună fără acordul tuturor proprietarilor. Încălcarea dreptului de proprietate al celorlalți coproprietari, care nu votat sau nu au fost de acord cu această măsură. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 1514/2011, M. Of. nr. 24 din 12 ianuarie 2012</i>)	579
Funcționarea asociației de proprietari. Opozabilitatea hotărârilor adunării generale și față de proprietarii care nu sunt membri ai asociației de proprietari. Necircumscrierea în conceptul dreptului de asociere. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 238/2018, M. Of. nr. 605 din 16 iulie 2018</i>)	584
III. Asociația de proprietari	587
Drepturile și obligațiile proprietarilor din condominii. Modul de utilizare a părților comune de către terți. Acordul majorității proprietarilor din condominiu și acordul tuturor proprietarilor direct afectați	

de vecinătate. Dreptul de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 734/2008, M. Of. nr. 557 din 23 iulie 2008</i>)	587
Administrarea în asociația de proprietari. Condiții privind dobândirea calității de administrator de imobile. Dreptul la muncă. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 529/2016, M. Of. nr. 653 din 25 august 2016</i>)	588
Acțiunea în justiție formulată de asociația de proprietari. Scutire de la plata taxei de timbru. Sentința dată în favoarea asociației de proprietari. Nediscriminare în raport cu proprietarii. Garanțiile dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 842/2015, M. Of. nr. 130 din 19 februarie 2016</i>)	591
Subsecțiunea 3. Coproprietatea asupra despărțiturilor comune	594
Secțiunea 4. Proprietatea comună în devălmășie	594
Secțiunea 5. Partajul	594
Împărțeala părților comune ale clădirilor doar prin partaj convențional. Limitarea dreptului de proprietate. Marja de apreciere a legiuitorului. Claritatea și previzibilitatea normei juridice. Dreptul la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 327/2019, M. Of. nr. 679 din 14 august 2019</i>)	594
TITLUL III. DEZMEMBRĂMINTELE DREPTULUI DE PROPRIETATE PRIVATĂ	597
Capitolul I. Superficia	597
Capitolul II. Uzufructul	597
Secțiunea 1. Dispoziții generale	597
Uzufructul. Drepturile nudului proprietar și ale uzufructuarului. Posibilitatea uzufructuarilor de a solicita evacuarea proprietarilor. Nediscriminare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 393/2006, M. Of. nr. 508 din 13 iunie 2006</i>)	597
Secțiunea 2. Drepturile și obligațiile uzufructuarului și ale nudului proprietar	599
Subsecțiunea 1. Drepturile uzufructuarului și ale nudului proprietar	599
Subsecțiunea 2. Obligațiile uzufructuarului și ale nudului proprietar	599
Subsecțiunea 3. Dispoziții speciale	599
Secțiunea 3. Stingerea uzufructului	599
Capitolul III. Uzul și abitația	599
Capitolul IV. Servituțile	599
Secțiunea 1. Dispoziții generale	599
Secțiunea 2. Drepturile și obligațiile proprietarilor	599
Secțiunea 3. Stingerea servituților	599
TITLUL IV. FIDUCIA	599
TITLUL V. ADMINISTRAREA BUNURILOR ALTUIA	599
Capitolul I. Dispoziții generale	599
Capitolul II. Formele de administrare	599
Secțiunea 1. Administrarea simplă	599
Secțiunea 2. Administrarea deplină	599
Capitolul III. Regimul juridic al administrării	599
Secțiunea 1. Obligațiile administratorului față de beneficiar	599

Secțiunea 2. Obligațiile administratorului și ale beneficiarului în raporturile cu terții	599
Secțiunea 3. Inventar, garanții și asigurare	599
Secțiunea 4. Administrarea colectivă și delegarea	599
Secțiunea 5. Plasamentele considerate sigure	600
Secțiunea 6. Repartiția profiturilor și a pierderilor	600
Secțiunea 7. Darea de seamă anuală	600
Capitolul IV. Încetarea administrării	600
Secțiunea 1. Cauzele de încetare	600
Secțiunea 2. Darea de seamă și predarea bunurilor	600
TITLUL VI. PROPRIETATEA PUBLICĂ	600
Capitolul I. Dispoziții generale	600
Dreptul de proprietate privată. Funcțiile acestuia în societate. Exercițarea drepturilor de uz și servitute asupra proprietăților afectate de capacități energetice. Obiective de interes general. Condiționarea exercițiului acestor drepturi de principiul echității și al minimei afectări a dreptului de proprietate privată. Garanții legale clare atât în privința titularilor de licențe de funcționare a capacităților energetice, cât și a proprietarilor terenurilor pe care sunt acele capacități. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 17/2012, M. Of. nr. 152 din 7 martie 2012</i>)	600
Competența consiliului local de declarare a unor bunuri ca făcând parte din domeniul public al unității administrativ-teritoriale. Dovada modului de dobândire legală a acestor bunuri. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 244/2006, M. Of. nr. 324 din 11 aprilie 2006</i>)	603
Delimitarea și marcarea hotarelor unităților administrativ-teritoriale. Operațiuni tehnice prealabile. Ipoteza în care procesele-verbale de delimitare nu sunt semnate ori sunt semnate cu obiecțiuni de membrii comisiei de delimitare. Acțiunea în contencios administrativ în stabilirea hotarelor unităților administrativ-teritoriale promovată de prefect. Caracterul declarativ al hotărârii judecătorești. Emiterea ulterioară a unui act normativ. Distincția față de măsura legislativă de modificare a limitelor teritoriale ale unităților administrativ-teritoriale. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 393/2013, M. Of. nr. 783 din 13 decembrie 2013</i>)	605
Trecerea unui bun din domeniul public al statului în domeniul public al unității administrativ-teritoriale. Imprecizia reglementării. Imposibilitatea stabilirii naturii juridice a transiterii: drept de administrare sau drept de proprietate. Obligatorietatea reglementării prin lege organică. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 708/2020, M. Of. nr. 1054 din 10 noiembrie 2020</i>)	610
Regimul juridic al bunurilor proprietate publică. Inalienabilitate. Neafectarea dreptului de acces la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 143/2003, M. Of. nr. 476 din 3 iulie 2003</i>)	614
Caracterele specifice ale dreptului de proprietate publică. Inalienabilitatea. Imposibilitatea dobândirii bunurilor care constituie obiect al dreptului de proprietate publică de către terți. Respectarea dreptului de proprietate. Acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 376/2012, M. Of. nr. 373 din 1 iunie 2012</i>)	615
Capitolul II. Drepturile reale corespunzătoare proprietății publice	618
Secțiunea 1. Dispoziții generale	618
Secțiunea 2. Dreptul de administrare	618
Secțiunea 3. Dreptul de concesiune	618

Secțiunea 4. Dreptul de folosință cu titlu gratuit	618
TITLUL VII. CARTEA FUNCİARĂ	618
Capitolul I. Dispoziții generale	618
Alipirea sau dezlipirea unui imobil grevat cu sarcini. Necesitatea consimțământului titularilor acelor sarcini. Limitarea dreptului de proprietate. Principiul proporționalității. Rolul testului de proporționalitate efectuat de către Curtea Constituțională. Neidentificarea acestuia cu restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți, prevăzută de art. 53 din Constituție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 796/2019, M. Of. nr. 169 din 2 martie 2020</i>)	618
Reglementarea prin lege organică a regimului juridic al înscrierilor în cartea funciară. Indicarea în textul de lege criticat a regulamentului aprobat prin ordin cu caracter normativ. Caracterul pur tehnic și de organizare a executării legii. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 190/2016, M. Of. nr. 420 din 3 iunie 2016</i>)	622
Extras de carte funciară eliberat în vederea autentificării actelor de transmitere, modificare sau constituire a unui drept real imobiliar. Interzicerea înscrierilor în cartea funciară pe durata de valabilitate a acestuia. Securitatea circuitului juridic civil. Procedura contestării încheierii de respingere a cererii de înscriere în cartea funciară. Acces liber la justiție. Respingerea cererii de notare în cărțile funciare a sechestrului asigurător. Apărarea dreptului de proprietate privată pe calea acțiunii revocatorii. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 213/2017, M. Of. nr. 433 din 12 iunie 2017</i>)	624
Capitolul II. Înscrierea drepturilor tabulare	627
Inopozabilitatea față de terți a drepturilor reale imobiliare neînscrise în cartea funciară. Excepții de la această regulă. Dobândirea unor drepturi reale fără înscriere. Protecția egală a dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1049/2012, M. Of. nr. 53 din 23 ianuarie 2013</i>)	627
Conflictul dintre terții dobânditori de la un autor comun. Principiul anteriorității înscrierii în cartea funciară. Efectul constitutiv de drepturi al înscrierilor în cartea funciară. Opțiunea legiuitorului de a stabili condițiile în care se dobândesc drepturile reale imobiliare. Aplicarea legii în timp. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 641/2019, M. Of. nr. 997 din 11 decembrie 2019</i>)	630
Prezumția calității de titular al dreptului real înscris în cartea funciară. Aprecierea bunei-credințe a terților dobânditori prin raportare la cunoașterea prin sistemul de publicitate și la cunoașterea directă a situației juridică reale a imobilului. Respectarea dreptului de proprietate privată. Egalitate. Acces liber la justiție. Proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 400/2009, M. Of. nr. 245 din 13 aprilie 2009</i>)	634
Capitolul III. Notarea unor drepturi, fapte și raporturi juridice	637
Notarea în cartea funciară a unor acte și fapte juridice. Respectarea dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1325/2010, M. Of. nr. 811 din 3 decembrie 2010</i>)	637
Dreptul de opțiune al proprietarului privind înscrierea în cartea funciară a intenției de a înstrăina sau de a ipoteca un bun imobil. Limitarea în timp a efectelor înscrierii. Posibilitatea părților de a stabili termene mai lungi în actele juridice prin care se angajează să înstrăineze ori să ipotecheze bunuri. Nediscriminare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1198/2007, M. Of. nr. 60 din 25 ianuarie 2008</i>)	638
Capitolul IV. Rectificarea înscrierilor de carte funciară	640
Procedura de rectificare a înscrierilor în cartea funciară. Reglementarea prin regulament aprobat de directorul general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară. Încălcarea principiului reglementării regimului general al proprietății prin lege organică. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 723/2010, M. Of. nr. 416 din 22 iunie 2010</i>)	640

Rectificarea înscrierilor din cartea funciară prin hotărâre judecătorească definitivă/irevocabilă. Respectarea dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 125/2009, M. Of. nr. 159 din 16 martie 2009</i>)	642
TITLUL VIII. POSESIA	644
Capitolul I. Dispoziții generale	644
Capitolul II. Viciile posesiei	644
Capitolul III. Efectele posesiei	644
Secțiunea 1. Dispoziții generale	644
Secțiunea 2. Uzucapiunea imobiliară	644
Secțiunea 3. Dobândirea proprietății mobiliare prin posesia de bună-credință	644
Secțiunea 4. Ocupațiunea	644
Secțiunea 5. Dobândirea fructelor prin posesia de bună-credință	644
Capitolul IV. Acțiunile posesorii	644
CARTEA IV. DESPRE MOȘTENIRE ȘI LIBERALITĂȚI	645
TITLUL I. DISPOZIȚII REFERITOARE LA MOȘTENIRE ÎN GENERAL	645
Capitolul I. Dispoziții generale	645
Capitolul II. Condițiile generale ale dreptului de a moșteni	645
Moștenire. Condiții generale ale dreptului de a moșteni. Nedemnitatea succesorală. Nedemnitatea de drept. Pierderea dreptului la succesiune a propriei victime. Nediscriminare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 530/2005, M. Of. nr. 1040 din 23 noiembrie 2005</i>)	645
TITLUL II. MOȘTENIREA LEGALĂ	647
Capitolul I. Dispoziții generale	647
Moștenirea legală. Vocația succesorală legală. Moștenitorii legali. Dreptul de proprietate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 911/2009, M. Of. nr. 544 din 5 august 2009</i>)	647
Moștenirea legală. Clasele de moștenitori. Principiul proximității gradului de rudenie. Excepții. Reprezentarea succesorală. Rațiunea de reglementare. Lipsa discriminării. Neîncălcarea dreptului de moștenire. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 5/2021, M. Of. nr. 287 din 22 martie 2021</i>)	649
Capitolul II. Reprezentarea succesorală	654
Moștenirea legală. Reprezentarea succesorală. Titularii beneficiului reprezentării. Excepție de la principiul proximității gradului. Accesul liber la justiție. Dreptul la moștenire. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 185/2006, M. Of. nr. 293 din 31 martie 2006</i>)	654
Capitolul III. Moștenitorii legali	656
Secțiunea 1. Soțul supraviețuitor	656
Dreptul la moștenire. Drepturile succesoriale ale soțului supraviețuitor. Respectarea dreptului de proprietate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 78/2010, M. Of. nr. 128 din 25 februarie 2010</i>)	656
Dreptul de abitație al soțului supraviețuitor. Îngrădirea temporară a exercitării prerogativei folosinței dreptului de proprietate al celorlalți moștenitori. Limite rezonabile aduse dreptului de proprietate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 439/2014, M. Of. nr. 580 din 4 august 2014</i>)	658

Secțiunea 2. Descendenții defunctului	660
Secțiunea 3. Ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați	660
Secțiunea 4. Ascendenții ordinari	660
Secțiunea 5. Colateralii ordinari	660
TITLUL III. LIBERALITĂȚILE	660
Capitolul I. Dispoziții comune	660
Secțiunea 1. Dispoziții preliminare	660
Secțiunea 2. Capacitatea în materie de liberalități	660
Secțiunea 3. Substituțiile fideicomisare	660
Secțiunea 4. Liberalitățile reziduale	660
Secțiunea 5. Revizuirea condițiilor și sarcinilor	660
Secțiunea 6. Dispoziții speciale	660
Capitolul II. Donația	660
Secțiunea 1. Încheierea contractului	660
Secțiunea 2. Efectele donației	660
Secțiunea 3. Revocarea donației	661
Subsecțiunea 1. Dispoziții comune	661
Subsecțiunea 2. Revocarea pentru ingraturitudine	661
Donația. Revocarea donației pentru ingraturitudine. Caracterul de ordine publică al dispoziției legale.	
Distincția față de exproprierea pentru o cauză de utilitate publică. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 10/2012, M. Of. nr. 141 din 2 martie 2012</i>)	
Subsecțiunea 3. Revocarea pentru neexecutarea sarcinii	663
Secțiunea 4. Donațiile făcute viitorilor soți în vederea căsătoriei și donațiile între soți	663
Capitolul III. Testamentul	663
Secțiunea 1. Dispoziții generale	663
Secțiunea 2. Formele testamentului	663
Secțiunea 3. Revocarea voluntară a testamentului	663
Secțiunea 4. Legatul	663
Subsecțiunea 1. Categoriile de legate	663
Subsecțiunea 2. Efectele legatelor	663
Subsecțiunea 3. Ineficacitatea legatelor	663
Secțiunea 5. Dezmoștenirea	663
Secțiunea 6. Execuțiunea testamentară	663
Capitolul IV. Reserva succesorală, coticitatea disponibilă și reducțiunea liberalităților excesive	663
Secțiunea 1. Reserva succesorală și coticitatea disponibilă	663
Coticitatea disponibilă specială a soțului supraviețuitor. Limitele acesteia. Scopul reglementării legale.	
Claritatea și prezizibilitatea normei legale. Culegerea moștenirii de către soțul supraviețuitor, atunci când	

vine în concurs cu alți descendenți decât cei comuni lor. Nediscriminare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 442/2020, M. Of. nr. 941 din 14 octombrie 2020</i>)	663
Secțiunea 2. Reducțiunea liberalităților excesive	667
Rezerva succesorală. Încălcarea acesteia. Cotitatea disponibilă. Reducțiunea liberalităților excesive. Limitarea autonomiei de voință a dispunătorului. Dreptul de proprietate. Încălcarea normelor imperative. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 18/2018, M. Of. nr. 339 din 18 aprilie 2018</i>)	667
TITLUL IV. TRANSMISIUNEA ȘI PARTAJUL MOȘTENIRII	670
Capitolul I. Transmisiunea moștenirii	670
Secțiunea 1. Dispoziții generale	670
Imobile preluate de stat în mod abuziv în timpul regimului comunist. Neformularea unei cereri de restituire. Repunerea în termenul de acceptare a succesiunii cu privire la acestea. Protecția dreptului de proprietate privată. Drept de moștenire. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 216/2011, M. Of. nr. 500 din 13 iulie 2011</i>)	670
Dreptul la moștenire. Termenul de opțiune succesorală. Limitarea dreptului la moștenire. Principiul proporționalității. Aplicarea în timp a Codului civil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 247/2017, M. Of. nr. 675 din 18 august 2017</i>)	672
Secțiunea 2. Acceptarea moștenirii	676
Secțiunea 3. Renunțarea la moștenire	676
Secțiunea 4. Sezina	676
Secțiunea 5. Petiția de ereditate	676
Secțiunea 6. Certificatul de moștenitor	676
Capitolul II. Moștenirea vacantă	676
Capitolul III. Amintirile de familie	676
Capitolul IV. Partajul succesoral și raportul	676
Secțiunea 1. Dispoziții generale referitoare la partajul succesoral	676
Partaj. Ieșirea din indiviziune. Dreptul de proprietate. Irelevanța stării materiale a coproprietarilor. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 143/2006, M. Of. nr. 265 din 23 martie 2006</i>)	676
Secțiunea 2. Raportul donațiilor	678
Secțiunea 3. Plata datoriilor	678
Secțiunea 4. Partajul de ascendent	678
CARTEA V. DESPRE OBLIGAȚII	678
TITLUL I. DISPOZIȚII GENERALE	678
TITLUL II. IZVOARELE OBLIGAȚIILOR	678
Capitolul I. Contractul	678
Secțiunea 1. Dispoziții generale	678
Secțiunea 2. Diferite categorii de contracte	678
Contract încheiat cu consumatorii. Înlăturarea clauzelor abuzive. Îndreptățirea consumatorilor de a cere rezilierea contractului și daune-interese, după caz. Justul echilibru între interesele profesioniștilor și cele ale consumatorilor. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 11/2013, M. Of. nr. 110 din 25 februarie 2013</i>)	678

Secțiunea 3. Încheierea contractului	680
Subsecțiunea 1. Dispoziții preliminare	680
Subsecțiunea 2. Capacitatea părților	680
Subsecțiunea 3. Consimțământul	680
I. Formarea contractului	680
Ofertantul care după data inițierii ofertei cumpără valori mobiliare de tipul celor obiect al ofertei, însă în afara ofertei. Obligații legale. Sancțiune. Asigurarea egalității de tratament a investitorilor. Folosirea normei de trimitere pentru conexiuni legislative. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 473/2016, M. Of. nr. 981 din 7 decembrie 2016</i>)	680
II. Valabilitatea consimțământului	686
III. Viciile consimțământului	686
Încheierea contractului. Viciile de consimțământ. Eroarea. Cazurile reglementate de lege. Invocarea unei discriminări prin nereglementarea de către legiuitor și a altor cazuri de eroare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 229/1999, M. Of. nr. 133 din 28 martie 2000</i>)	686
Subsecțiunea 4. Obiectul contractului	688
Interdicția temporară de înstrăinare sau grevare cu sarcini a imobilelor cu privire la care s-au formulat notificări în temeiul Legii nr. 10/2001. Caracter temporar. Rațiunea instituirii ei. Drept de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1296/2009, M. Of. nr. 767 din 10 noiembrie 2009</i>)	688
Subsecțiunea 5. Cauza	689
Încheierea contractului. Reglementarea prin lege a condițiilor de validitate. Cauza contractului și efectele ei. Invocarea restrângerii exercițiului unor drepturi fundamentale. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 587/2005, M. Of. nr. 1159 din 21 decembrie 2005</i>)	689
Subsecțiunea 6. Forma contractului	691
Secțiunea 4. Nulitatea contractului	691
Subsecțiunea 1. Dispoziții generale	691
Subsecțiunea 2. Cauzele de nulitate	691
Subsecțiunea 3. Efectele nulității	691
Constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare. Încălcarea principiului ocrotirii egale a proprietății private. Neactualizarea sumei achitate drept preț. Excluderea de la restituire a dobânzilor. Nesocotirea principiului repunerii în situația anterioară. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 70/2001, M. Of. nr. 236 din 10 mai 2001</i>)	691
Subsecțiunea 4. Validarea contractului	695
Secțiunea 5. Interpretarea contractului	695
Secțiunea 6. Efectele contractului	695
Subsecțiunea 1. Efectele între părți	695
Efectele contractului. Principiul forței obligatorii a convențiilor civile. Principiul libertății contractuale. Rolul Parlamentului de unică autoritate legiuitoare a țării. Accesul liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1125/2010, M. Of. nr. 703 din 21 octombrie 2010</i>)	695

Contractele de credit încheiate sub imperiul Codului civil din 1864 aflate în derulare. Aplicarea impreviziunii. Fundament juridic. Riscul supraadăugat. Darea în plată. Stingerea creanței în faza de executare silită. Lipsa incidenței normei interpușe de drept european în controlul de constituționalitate. Constituționalitate Excluderea impreviziunii <i>ope legis</i> . Condiții de aplicare. Obligativitatea controlului judecătoresc. Sintagma „precum și din devalorizarea bunurilor imobile”. Înțeles. Nerespectarea dreptului de proprietate privată. Afectarea dreptului la un proces echitabil. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 623/2016, M. Of. nr. 53 din 18 ianuarie 2017</i>)	696
Impreviziunea în contractele de credit. Notificarea creditorului. Suspendarea procedurilor demarate de creditor. Bunuri imobile adjudecate înainte de intrarea în vigoare a legii criticate. Stingerea datoriei ca urmare a dării în plată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 95/2017, M. Of. nr. 656 din 9 august 2017</i>)	714
Impreviziunea în materia contractelor de credit. Ruina debitorului. Distincția dintre ruina personală și cea contractuală. Circumscrierea efectelor impreviziunii strict la contractul părților. Criterii de evaluare. Situația juridică diferită față de debitorii supuși procedurii insolvenței. Protecția diferită a dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 415/2018, M. Of. nr. 781 din 12 septembrie 2018</i>)	725
Conținutul contractului. Efectele contractului. Principiul libertății contractuale. Invocarea restrângerii exercițiului unor drepturi fundamentale. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 220/2000, M. Of. nr. 147 din 23 martie 2001</i>)	732
Contracte de vânzare-cumpărare încheiate cu respectarea prevederilor Legii nr. 112/1995, desființate prin hotărâri judecătorești. Contracte de vânzare-cumpărare încheiate cu nerespectarea prevederilor Legii nr. 112/1995. Modalități de despăgubire diferite. Situații juridice diferite. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1372/2011, M. Of. nr. 879 din 13 decembrie 2011</i>)	733
Promisiunea de a contracta. Irelevanța formei în care a fost încheiată. Pronunțarea de către instanța judecătorească a unei hotărâri care să țină loc de contract. Condiții. Respectarea principiului egalității. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 745/2018, M. Of. nr. 169 din 4 martie 2019</i>)	734
Subsecțiunea 2. Efectele față de terți	737
I. Dispoziții generale	737
II. Promisiunea faptei altuia	737
III. Stipulația pentru altul	737
IV. Simulația	738
Simulația. Efectele simulației față de terți. Protejarea drepturilor și intereselor acestora. Garantarea dreptului de proprietate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 489/2006, M. Of. nr. 627 din 20 iulie 2006</i>)	738
Secțiunea 7. Reprezentarea	739
Secțiunea 8. Cesiunea contractului	739
Secțiunea 9. Încetarea contractului	739
Capitolul II. Actul juridic unilateral	739
Secțiunea 1. Dispoziții generale	739
Secțiunea 2. Actul unilateral ca izvor de obligații	739
Capitolul III. Faptul juridic lícit	739
Secțiunea 1. Gestiunea de afaceri	739
Secțiunea 2. Plata nedatorată	739

Secțiunea 3. Îmbogățirea fără justă cauză _____	739
Capitolul IV. Răspunderea civilă _____	740
Secțiunea 1. Dispoziții generale _____	740
Secțiunea 2. Cauze exoneratoare de răspundere _____	740
Secțiunea 3. Răspunderea pentru fapta proprie _____	740
Răspunderea personalului medical în cazurile de malpraxis. Condițiile angajării răspunderii. Semnificația diferită a conceptului de demnitate umană. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 346/2011, M. Of. nr. 364 din 25 mai 2011</i>) _____	740
Acte emise de Ministerul Public. Ordonanța de clasare. Efectele acesteia. Distincția față de efectele hotărârii judecătorești. Posibilitatea antrenării răspunderii extrapenale. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 419/2020, M. Of. nr. 998 din 28 octombrie 2020</i>) _____	741
Secțiunea 4. Răspunderea pentru fapta altuia _____	744
Secțiunea 5. Răspunderea pentru prejudiciul cauzat de animale sau de lucruri _____	744
Secțiunea 6. Repararea prejudiciului în cazul răspunderii delictuale _____	744
Răspundere civilă delictuală. Repararea pagubei produse ca urmare a încălcării unui drept de autor sau a unor drepturi conexe. Criterii de evaluare a despăgubirii. Respectarea dreptului fundamental de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 504/2007, M. Of. nr. 461 din 9 iulie 2007</i>) _____	744
Modalitatea de evaluare și de recuperare a prejudiciului adus pădurii. Egalitatea în drepturi. Dreptul la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 401/2010, M. Of. nr. 358 din 1 iunie 2010</i>) _____	746
TITLUL III. MODALITĂȚILE OBLIGAȚIILOR _____	747
Capitolul I. Dispoziții generale _____	747
Capitolul II. Condiția _____	747
Capitolul III. Termenul _____	747
TITLUL IV. OBLIGAȚIILE COMPLEXE _____	748
Capitolul I. Obligațiile divizibile și obligațiile indivizibile _____	748
Capitolul II. Obligațiile solidare _____	748
Secțiunea 1. Obligațiile solidare între creditori _____	748
Secțiunea 2. Obligațiile solidare între debitori _____	748
Subsecțiunea 1. Dispoziții generale _____	748
Subsecțiunea 2. Efectele solidarității în raporturile dintre creditor și debitorii solidari _____	748
I. Efectele principale în raporturile dintre creditor și debitorii solidari _____	748
Regimul juridic al cecului ca instrument de plată. Obligații solidare. Specificul domeniului supus reglementării. Respectarea libertății economice. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 960/2009, M. Of. nr. 544 din 5 august 2009</i>) _____	748
II. Efectele secundare în raporturile dintre creditor și debitorii solidari _____	749
Subsecțiunea 3. Efectele solidarității în raporturile dintre debitori _____	749
Capitolul III. Obligațiile alternative și facultative _____	749
Secțiunea 1. Obligațiile alternative _____	749

CUPRINS	XLI
Secțiunea 2. Obligațiile facultative	749
TITLUL V. EXECUTAREA OBLIGAȚIILOR	749
Capitolul I. Plata	749
Secțiunea 1. Dispoziții generale	749
Secțiunea 2. Subiectele plății	749
Secțiunea 3. Condițiile plății	749
Secțiunea 4. Dovada plății	749
Secțiunea 5. Imputația plății	749
Secțiunea 6. Punerea în întârziere a creditorului	749
Capitolul II. Executarea silită a obligațiilor	750
Secțiunea 1. Dispoziții generale	750
Secțiunea 2. Punerea în întârziere a debitorului	750
Secțiunea 3. Executarea silită în natură	750
Secțiunea 4. Executarea prin echivalent	750
Subsecțiunea 1. Dispoziții generale	750
Subsecțiunea 2. Prejudiciul	750
I. Evaluarea prejudiciului	750
Întârzierea la plată în cazul contractelor încheiate între profesioniști și între aceștia și autorități contractante. Daunele-interese minimale stabilite de lege în sarcina debitorului. Posibilitatea solicitării lor. Transpunerea în legislația internă a unei directive europene. Egalitatea în drepturi. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 401/2015, M. Of. nr. 627 din 18 august 2015</i>)	750
II. Clauza penală și arvuna	752
Subsecțiunea 3. Vinovăția debitorului	752
Secțiunea 5. Rezoluțiunea, rezilierea și reducerea prestațiilor	752
Secțiunea 6. Cauze justificate de neexecutare a obligațiilor contractuale	752
Capitolul III. Mijloacele de protecție a drepturilor creditorului	753
Secțiunea 1. Măsurile conservatorii	753
Instituirea sechestrului asigurator. Modificarea normei la care face trimitere norma supusă controlului de constituționalitate. Posibilitatea indisponibilizării și a bunurilor imobile în considerarea normei de trimitere. Nediscriminare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 501/2006, M. Of. nr. 584 din 6 iulie 2006</i>)	753
Secțiunea 2. Acțiunea oblică	754
Secțiunea 3. Acțiunea revocatorie	754
TITLUL VI. TRANSMISIUNEA ȘI TRANSFORMAREA OBLIGAȚIILOR	754
Capitolul I. Cesiunea de creanță	754
Secțiunea 1. Cesiunea de creanță în general	754
Secțiunea 2. Cesiunea unei creanțe constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător	754
Capitolul II. Subrogația	754

Capitolul III. Preluarea datoriei	754
Secțiunea 1. Dispoziții generale	754
Secțiunea 2. Preluarea datoriei prin contract încheiat cu debitorul	754
Capitolul IV. Novația	754
TITLUL VII. STINGEREA OBLIGAȚIILOR	755
Capitolul I. Dispoziții generale	755
Capitolul II. Compensația	755
Capitolul III. Confuziunea	755
Capitolul IV. Remiterea de datorie	755
Capitolul V. Imposibilitatea fortuită de executare	755
TITLUL VIII. RESTITUIREA PRESTAȚIILOR	755
Capitolul I. Dispoziții generale	755
Capitolul II. Modalitățile de restituire	755
Capitolul III. Efectele restituirii față de terți	755
TITLUL IX. DIFERITE CONTRACTE SPECIALE	755
Capitolul I. Contractul de vânzare	755
Secțiunea 1. Dispoziții generale	755
Subsecțiunea 1. Domeniul de aplicare	755
Subsecțiunea 2. Cine poate cumpăra sau vinde	755
Subsecțiunea 3. Obiectul vânzării	755
Contractul de locațiune. Stabilirea chiriei de către un expert desemnat de instanță. Neîndeplinirea unui act jurisdicțional propriu-zis. Caracterul definitiv al încheierii instanței privind desemnarea expertului. Lipsa unei căi de atac. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 79/2019, M. Of. nr. 407 din 24 mai 2019</i>)	755
Subsecțiunea 4. Pactul de opțiune privind contractul de vânzare și promisiunea de vânzare	759
Vânzarea terenurilor agricole situate în extravilan. Promisiunea de vânzare. Forma autentică a acesteia. Aplicarea legii în timp. Neretroactivitatea legii civile. Excepție instituită de legiuitor de la principiul aplicării imediate a legii noi. Crearea unui privilegiu. Inegalitatea în fața legii. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 755/2014, M. Of. nr. 101 din 9 februarie 2015</i>)	759
Subsecțiunea 5. Obligațiile vânzătorului	767
I. Dispoziții generale	767
II. Transmiterea proprietății sau a dreptului vândut	767
III. Predarea bunului	767
IV. Garanția contra evicțiunii	767
V. Garanția contra viciilor bunului vândut	767
VI. Garanția pentru buna funcționare	767
Subsecțiunea 6. Obligațiile cumpărătorului	767

Subsecțiunea 7. Dreptul de preempțiune _____	768
Dreptul de preempțiune al chiriașului la cumpărarea locuințelor situate în imobile restituite proprietarilor în temeiul Legii nr. 10/2001. Dreptul de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 754/2008, M. Of. nr. 584 din 4 august 2008</i>) _____	768
Secțiunea 2. Vânzarea bunurilor imobile _____	769
Subsecțiunea 1. Reguli speciale aplicabile vânzării imobilelor _____	769
Secțiunea 3. Vânzarea moștenirii _____	769
Secțiunea 4. Alte varietăți de vânzare _____	769
Subsecțiunea 1. Vânzarea cu plata prețului în rate și rezerva proprietății _____	769
Capitolul II. Contractul de schimb _____	769
Capitolul III. Contractul de furnizare _____	769
Capitolul IV. Contractul de report _____	769
Capitolul V. Contractul de locațiune _____	769
Secțiunea 1. Dispoziții generale _____	769
Subsecțiunea 1. Cuprinsul contractului _____	769
Subsecțiunea 2. Obligațiile locatorului _____	769
Subsecțiunea 3. Obligațiile locatarului _____	769
Subsecțiunea 4. Sublocațiunea și cesiunea contractului de locațiune _____	769
Subsecțiunea 5. Expirarea termenului și tacita relocațiune _____	770
Contractul de locațiune. Expirarea locațiunii. Nediscriminare în raport cu alți chiriași care au această calitate în temeiul unor legi speciale. Sarcina reparațiilor locative. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1059/2009, M. Of. nr. 540 din 4 august 2009</i>) _____	770
Subsecțiunea 6. Înstrăinarea bunului dat în locațiune _____	772
Subsecțiunea 7. Încetarea contractului _____	772
Secțiunea 2. Reguli particulare în materia închirierii locuințelor _____	772
Secțiunea 3. Reguli particulare în materia arendării _____	773
Contractul de arendare. Condiții de formă. Sancțiunea nerespectării lor. Neîncălcarea principiului restrângerii exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. Respectarea obligației statului de a asigura protecția libertății comerțului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 740/2006, M. Of. nr. 8 din 5 ianuarie 2007</i>) _____	773
Contractul de arendare. Controlul aplicării dispozițiilor legii sub raportul acțiunii sale în timp. Competența instanțelor judecătorești. Caracterul de titlu executoriu stabilit prin lege. Egalitate în drepturi. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 128/2006, M. Of. nr. 279 din 28 martie 2006</i>) _____	774
Capitolul VI. Contractul de antrepriză _____	776
Secțiunea 1. Reguli comune privind contractul de antrepriză _____	776
Subsecțiunea 1. Dispoziții generale _____	776
Secțiunea 2. Contractul de antrepriză pentru lucrări de construcții _____	776
Capitolul VII. Contractul de societate _____	776
Secțiunea 1. Dispoziții generale _____	776

Secțiunea 2. Societatea simplă	776
Subsecțiunea 1. Încheierea contractului de societate	776
Subsecțiunea 2. Efectele contractului de societate	776
I. Drepturile și obligațiile asociaților între ei	776
II. Administrarea societății	776
III. Obligațiile asociaților față de terți	776
Subsecțiunea 3. Pierderea calității de asociat	776
Subsecțiunea 4. Încetarea contractului de societate și dizolvarea societății	776
Subsecțiunea 5. Lichidarea societății	776
Secțiunea 3. Asocierea în participație	776
Capitolul VIII. Contractul de transport	776
Secțiunea 1. Dispoziții generale	776
Secțiunea 2. Contractul de transport de bunuri	777
Secțiunea 3. Contractul de transport de persoane și bagaje	777
Capitolul IX. Contractul de mandat	777
Secțiunea 1. Dispoziții comune	777
Secțiunea 2. Mandatul cu reprezentare	777
Subsecțiunea 1. Forma și întinderea mandatului	777
Subsecțiunea 2. Obligațiile mandatarului	777
Subsecțiunea 3. Obligațiile mandantului	777
Subsecțiunea 4. Încetarea mandatului	777
Secțiunea 3. Mandatul fără reprezentare	777
Subsecțiunea 1. Dispoziții generale	777
Subsecțiunea 2. Contractul de comision	777
Subsecțiunea 3. Contractul de consignație	777
Subsecțiunea 4. Contractul de expediție	777
Capitolul X. Contractul de agenție	777
Capitolul XI. Contractul de intermediere	777
Capitolul XII. Contractul de depozit	778
Secțiunea 1. Reguli comune privind contractul de depozit	778
Subsecțiunea 1. Dispoziții generale	778
Depozitele constituite la C.E.C. în vederea achiziționării de autoturisme. Depozite constituite la C.E.C. în vederea capitalizării și posibilitatea câștigului unui autoturism, prin tragere la sorți. Utilizarea de instrumente financiare. Tratat juridic diferit. Egalitate în drepturi. Constituționalitate (Decizia nr. 63/2020, M. Of. nr. 313 din 14 aprilie 2020)	778
Subsecțiunea 2. Obligațiile depozitarului	782
Subsecțiunea 3. Obligațiile deponentului	782

Secțiunea 2. Depozitul necesar _____	782
Secțiunea 3. Depozitul hotelier _____	782
Secțiunea 4. Sechestrul convențional _____	782
Capitolul XIII. Contractul de împrumut _____	782
Secțiunea 1. Dispoziții generale _____	782
Secțiunea 2. Împrumutul de folosință _____	782
Secțiunea 3. Împrumutul de consumație _____	782
Subsecțiunea 1. Dispoziții comune _____	782
Subsecțiunea 2. Împrumutul cu dobândă _____	782
Capitolul XIV. Contractul de cont curent _____	782
Capitolul XV. Contul bancar curent și alte contracte bancare _____	782
Secțiunea 1. Contul bancar curent _____	782
Secțiunea 2. Depozitul bancar _____	782
Secțiunea 3. Facilitatea de credit _____	782
Secțiunea 4. Închirierea casetelor de valori _____	782
Capitolul XVI. Contractul de asigurare _____	783
Secțiunea 1. Dispoziții comune _____	783
Dreptul asigurătorului de a se subroga în drepturile asiguratului sau ale beneficiarului asigurării contra celor răspunzători de producerea pagubei și atunci când fapta este săvârșită din culpă.	
Nediscriminare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 197/2002, M. Of. nr. 737 din 9 octombrie 2002</i>) _____	783
Subrogarea asigurătorului în drepturile asiguratului. Lipsa discriminării între asigurătorul subrogat în drepturile propriului asigurat și persoana responsabilă de producerea pagubei. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 130/2004, M. Of. nr. 378 din 29 aprilie 2004</i>) _____	
Asigurarea de răspundere civilă pentru prejudiciile produse prin accidente de autovehicule. Accident produs în timpul comiterii unor fapte incriminate de legislația privind circulația pe drumurile publice ca infracțiuni săvârșite cu intenție. Derogare de la regula acordării despăgubirilor. Acțiunea în regres. Neasimilarea derogării cu o sancțiune penală. Respectarea dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 317/2013, M. Of. nr. 429 din 15 iulie 2013</i>) _____	
785	
Secțiunea 2. Asigurarea de bunuri _____	788
Secțiunea 3. Asigurările de credite și garanții și asigurările de pierderi financiare _____	788
Secțiunea 4. Asigurarea de răspundere civilă _____	788
Secțiunea 5. Asigurarea de persoane _____	788
Secțiunea 6. Coasigurarea, reasigurarea și retrocesiunea _____	788
Capitolul XVII. Contractul de rentă viageră _____	788
Capitolul XVIII. Contractul de întreținere _____	788
Capitolul XIX. Jocul și pariul _____	789
Dreptul de a organiza jocuri de noroc. Monopolul de stat asupra acestora. Condițiile de exploatare și practicare a jocurilor de noroc. Accesul pe baza unui bilet de intrare în locațiile autorizate pentru	

desfășurarea activității cazinourilor. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 973/2012, M. Of. nr. 57 din 25 ianuarie 2013</i>)	789
Capitolul XX. Tranzacția	792
TITLUL X. GARANȚIILE PERSONALE	792
Capitolul I. Dispoziții generale	792
Capitolul II. Fideiusiunea	792
Secțiunea 1. Dispoziții generale	792
Secțiunea 2. Efectele fideiusiunii	792
Subsecțiunea 1. Efectele fideiusiunii între creditor și fideiutor	792
Contractul de fidejusiune. Beneficiul de discuțiune și cel de diviziune. Respectarea dreptului de proprietate privată al creditorului, pe de o parte, și al fideiutorului, pe de altă parte. Acces liber la justiție. Drept la apărare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 459/2006, M. Of. nr. 547 din 26 iunie 2006</i>)	792
Fidejusiune. Renunțarea la beneficiul de discuțiune. Manifestarea de voință a titularului dreptului. Drept de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 42/2004, M. Of. nr. 182 din 3 martie 2004</i>)	793
Subsecțiunea 2. Efectele fideiusiunii între debitor și fideiutor	795
Subsecțiunea 3. Efectele fideiusiunii între mai mulți fideiutori	795
Secțiunea 3. Încetarea fideiusiunii	795
Capitolul III. Garanțiile autonome	795
TITLUL XI. PRIVILEGIILE ȘI GARANȚIILE REALE	795
Capitolul I. Dispoziții generale	795
Capitolul II. Privilegiile	795
Secțiunea 1. Dispoziții comune	795
Secțiunea 2. Privilegiile generale și privilegiile speciale	795
Secțiunea 3. Concursul privilegiilor între ele și concursul dintre privilegii și ipotecă	795
Capitolul III. Ipoteca	796
Secțiunea 1. Dispoziții generale	796
Subsecțiunea 1. Dispoziții comune	796
Înscrierea și radierea privilegiilor legale asupra apartamentelor și altor spații proprietăți individuale ale proprietarilor din condominiu. Scopul instituirii lor. Condiții legale. Prezervarea atributelor dreptului de proprietate. Neafectarea dreptului de proprietate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 748/2018, M. Of. nr. 144 din 22 februarie 2019</i>)	796
Subsecțiunea 2. Obiectul și întinderea ipotecii	798
Subsecțiunea 3. Efectele ipotecii față de terți	798
Subsecțiunea 4. Ipotecile convenționale	798
Secțiunea 2. Ipoteca imobiliară	798
Subsecțiunea 1. Constituirea ipotecii imobiliare	798
Subsecțiunea 2. Drepturile și obligațiile părților	798

Subsecțiunea 3. Ipotecile legale	798
Secțiunea 3. Ipoteca mobilă	799
Subsecțiunea 1. Dispoziții generale	799
I. Constituirea ipotecii	799
II. Drepturile și obligațiile părților	799
Subsecțiunea 2. Ipotecile asupra creanțelor	799
I. Dispoziții comune	799
II. Drepturile și obligațiile părților	799
Subsecțiunea 3. Perfectarea ipotecilor mobiliare	799
Subsecțiunea 4. Înscrierea ipotecilor mobiliare	799
Secțiunea 4. Concursul între creditorii ipotecari	799
Secțiunea 5. Stingerea ipotecilor	799
Capitolul IV. Executarea ipotecii	799
Secțiunea 1. Dispoziții generale	799
Secțiunea 2. Executarea ipotecii mobiliare	799
Subsecțiunea 1. Executarea ipotecii asupra bunurilor mobile corporale	799
I. Deposarea debitorului	799
II. Vânzarea bunului ipotecat	799
III. Preluarea bunului ipotecat în contul creanței	799
Subsecțiunea 2. Executarea ipotecii asupra titlurilor reprezentative	800
Subsecțiunea 3. Executarea ipotecii asupra creanțelor	800
Subsecțiunea 4. Preluarea bunului în vederea administrării	800
Subsecțiunea 5. Sancțiuni	800
Secțiunea 3. Executarea ipotecilor imobiliare	800
Capitolul V. Gajul	800
Secțiunea 1. Constituirea gajului	800
Secțiunea 2. Drepturile și obligațiile creditorului gajist	800
Capitolul VI. Dreptul de retenție	800
CARTEA VI. DESPRE PRESCRIPTIA EXTINGTIVĂ, DECĂDERE ȘI CALCULUL TERMENELOR	800
TITLUL I. PRESCRIPTIA EXTINGTIVĂ	800
Capitolul I. Dispoziții generale	800
Capitolul II. Termenul prescripției extinctive	800
Prescripția dreptului la acțiunea în anularea actelor juridice de înstrăinare a imobilelor revendicate în temeiul Legii nr. 10/2001. Rațiunea reglementării lor. Acces liber la justiție. Drept de petiționare. Constituționalitate (Decizia nr. 296/2003, M. Of. nr. 577 din 12 august 2003)	800

Termenul de prescripție a dreptului de a cere executarea silită a creanțelor preluate de Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului. Natura specială a acestor creanțe. Opțiunea legiuitorului.	
Constituționalitate (<i>Decizia nr. 81/2005, M. Of. nr. 246 din 24 martie 2005</i>)	802
Capitolul III. Cursul prescripției extinctive	805
Secțiunea 1. Începutul prescripției extinctive	805
Determinarea noțiunii de prestații succesive. Natura acestora. Momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție a dreptului la acțiune. Egalitate în drepturi. Acces liber la justiție.	
Constituționalitate (<i>Decizia nr. 623/2019, M. Of. nr. 981 din 5 decembrie 2019</i>)	805
Prescripția dreptului la acțiune în cazul îmbogățirii fără just temei. Protecția dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 115/2000, M. Of. nr. 418 din 1 septembrie 2000</i>)	806
Anularea actului pentru dol ori sau eroare ori alte cauze. Termenul de prescripție al dreptului material la acțiune. Condiționări. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 506/2011, M. Of. nr. 456 din 29 iunie 2011</i>)	808
Secțiunea 2. Suspendarea prescripției extinctive	810
Secțiunea 3. Întreruperea prescripției extinctive	810
Acte procesuale care nu întrerup cursul prescripției dreptului material la acțiune. Acces liber la justiție.	
Drept la apărare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 681/2006, M. Of. nr. 884 din 30 octombrie 2006</i>)	810
Instituția prescripției extinctive. Cazuri de neîntrerupere a prescripției extinctive. Rațiunea reglementării. Prezumarea conformității stării de fapt cu cea de drept. Accesul liber la justiție.	
Constituționalitate (<i>Decizia nr. 747/2006, M. Of. nr. 1009 din 19 decembrie 2006</i>)	811
Excepție de la ultraactivitatea legii vechi. Introducerea unei cereri de chemare în judecată după intrarea în vigoare a Codului civil. Întreruperea cursului prescripției extinctive. Condiție privitoare la noua acțiune introdusă. Neretroactivitate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 587/2017, M. Of. nr. 976 din 8 decembrie 2017</i>)	813
Capitolul IV. Împlinirea prescripției	818
TITLUL II. REGIMUL GENERAL AL TERMENELOR DE DECĂDERE	818
TITLUL III. CALCULUL TERMENELOR	818
CARTEA VII. DISPOZIȚII DE DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT	818

Capitolul III. Condiții de admisibilitate privind competența Curții Constituționale

§1. În raport cu competența autorității legiuitoare

1. Excepția de neconstituționalitate. Invocarea unei omisiuni legislative. Inadmisibilitate

Norma criticată	Art. 36 alin. (5) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată în M. Of. nr. 1 din 5 ianuarie 1998, care are următorul cuprins: „(5) <i>Terenurile fără construcții, neafectate de lucrări de investiții aprobate, potrivit legii, din intravilanul localităților, aflate în administrarea consiliilor locale, considerate proprietate de stat prin aplicarea dispozițiilor Decretului nr. 712/1966 și a altor acte normative speciale, se restituie foștilor proprietari sau moștenitorilor acestora, după caz, la cerere</i> ”.
Texte constituționale invocate	Art. 16 privind egalitatea în drepturi și art. 44 alin. (2) teza întâi privind garantarea și ocrotirea proprietății private
Critica de neconstituționalitate formulată	Se invocă neconstituționalitatea textului de lege criticat, prin lipsa reglementării posibilității pentru foștii proprietari ai terenurilor preluate de stat de a beneficia de terenuri în compensare sau de despăgubiri, în cazul în care dreptul lor de proprietate nu mai poate fi reconstituit pe vechiul amplasament, deoarece este afectat de construcții sau de lucrări de interes public.
Analiza criticilor de neconstituționalitate	
<i>Critica de neconstituționalitate vizează în fapt o omisiune de reglementare.</i> <i>Curtea nu se poate substitui legiuitorului pentru adăugarea unor noi prevederi celor instituite și nici nu-și poate asuma rolul de a crea, abroga sau de a modifica o normă juridică.</i>	Art. 61 și art. 146 lit. d) din Constituție și art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 Critica de neconstituționalitate vizează în fapt o omisiune de reglementare și nu poate fi reținută, în acord cu jurisprudența constantă a Curții Constituționale, prin care, statuând asupra limitelor competenței sale, a reținut că „nu se poate substitui legiuitorului pentru adăugarea unor noi prevederi celor instituite” și nici „nu-și poate asuma rolul de a crea, abroga sau de a modifica o normă juridică” (a se vedea, în acest sens, spre exemplu, Decizia nr. 45/1995, publicată în M. Of. nr. 90 din 12 mai 1995, sau Decizia nr. 27/1996, publicată în M. Of. nr. 85 din 26 aprilie 1996). De asemenea, potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992: „ <i>Curtea Constituțională se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului</i> ”, astfel încât prevederile art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991 nu pot fi supuse controlului de constituționalitate sub aspectul omisiunii de reglementare.

Soluția pronunțată	S-a dispus respingerea ca inadmisibilă a excepției de neconstituționalitate.
<i>Inadmisibilitate</i>	

(Decizia nr. 195/2005, M. Of. nr. 479 din 7 iunie 2005)

2. Aspectele practice ale măsurilor reparatorii. Oportunitatea lor. Excluderea analizei acestora pe calea controlului de constituționalitate. Inadmisibilitate

Norma criticată	Art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, publicată în M. Of. nr. 8 din 12 ianuarie 2000 cu completările și modificările ulterioare, care are următorul cuprins: „Pentru aplicarea prezentei legi comisia locală dispune de totalitatea terenurilor proprietate privată a unității administrativ-teritoriale respective”. Textul de lege criticat a fost abrogat prin Legea nr. 267/2011 privind abrogarea alin. (1) al art. 3 din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, M. Of. nr. 870 din 9 decembrie 2011.
Texte constituționale invocate	Art. 44 alin. (2) teza întâi și art. 136 alin. (5) privind dreptul de proprietate privată
Critica de neconstituționalitate formulată	Prevederile criticate contravin dispozițiilor din Constituție invocate întrucât conferă un drept de a dispune comisiilor locale de aplicare a fondului funciar cu privire la terenurile proprietate privată a unității administrativ-teritoriale.
Analiza criticilor de neconstituționalitate	
<i>Este dreptul suveran al legiuitorului de a aprecia întinderea și amploarea măsurilor pe care le stabilește prin lege. Curtea nu se poate pronunța asupra aspectelor practice pe care le-ar presupune o apreciere asupra oportunității măsurilor reparatorii.</i>	Art. 61 și art. 146 lit. d) din Constituție și art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 Asupra constituționalității art. 3 din Legea nr. 1/2000, raportat la dispozițiile art. 44 alin. (2) teza întâi și ale art. 136 alin. (5) din Constituție, Curtea s-a mai pronunțat prin Decizia nr. 279/2007, publicată în M. Of. nr. 280 din 26 aprilie 2007, statuând că este dreptul suveran al legiuitorului de a aprecia întinderea și amploarea măsurilor pe care le stabilește prin lege, iar sub aspectele practice pe care le-ar presupune o apreciere asupra oportunității vreunei măsuri reparatorii, Curtea nu numai că nu s-ar putea pronunța, dar, în principiu, n-ar putea să completeze sau să schimbe măsuri legislative existente, devenind astfel „legislator pozitiv”. În acest sens sunt dispozițiile art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, potrivit cărora „(3) Curtea Constituțională se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului”, iar, pe de altă

	parte, conform art. 61 alin. (1) din Constituție, Parlamentul este unica autoritate legiuitoare a țării.
Soluția pronunțată	S-a dispus respingerea, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate.
<i>Inadmisibilitate</i>	

(Decizia nr. 177/2009, M. Of. nr. 383 din 5 iunie 2009)

3. Excepția de neconstituționalitate. Redactarea deficitară a textului. Suplinirea lipsei de reglementare. Atribuția exclusivă a Parlamentului. Inadmisibilitate

Norma criticată	Art. 480 C. civ. 1864, care are următorul cuprins: „<i>Proprietatea este dreptul ce are cineva de a se bucura și a dispune de un lucru în mod exclusiv și absolut, însă în limitele determinate de lege</i>”. Codul civil din 1864 a fost abrogat prin art. 230 lit. a) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil. În prezent, soluția legislativă criticată a fost preluată în art. 555 C. civ.
Texte constituționale invocate	Reglementarea criticată contravine dispozițiilor constituționale referitoare la libertatea conștiinței și a cultelor, principiului majorității, precum și legislației europene în materie care reglementează obligația statului de a garanta respectarea acestor libertăți prevăzute de Constituția României.
Critica de neconstituționalitate formulată	Se susține că reglementarea actuală a textului de lege criticat „este improprie realităților sociale existente la zi”, întrucât permite „accesarea sa și în cazul unor litigii improprii aplicării acestui text legal”. De asemenea, se susține că acest text de lege este deficitar deoarece „nu se primește nicio derogare reală, care să îndrume părțile spre legi speciale care să nu vulnerabilizeze judecătorul, ci din contră, să ofere atât acestuia, cât și părților, posibilitatea de a beneficia de o judecată curată, lipsită de interpretări prea vaste și încărcată de orgolii acumulate în timp datorită unor realități nu numai sociale, dar și istorice”.
Analiza criticilor de neconstituționalitate	
<i>Norma legală a fost edictată în lumina dispozițiilor constituționale ale art. 61 alin. (1), care statuează rolul Parlamentului de unică autoritate legiuitoare a țării, coroborate cu cele ale art. 1 alin. (4) din Legea fundamentală, ce consacră principiul separației puterilor în stat.</i>	Art. 61 și art. 146 lit. d) din Constituție și art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 Instanța de contencios constituțional nu se poate pronunța asupra aspectelor ce vizează modalitatea de interpretare și aplicare a legislației de către instanțele de judecată. Referitor la susținerea autorului excepției privind redactarea deficitară a textului de lege criticat, neadecvată realităților sociale actuale, s-a reținut că norma legală a fost edictată în lumina dispozițiilor constituționale ale art. 61 alin. (1), care statuează rolul Parlamentului de unică autoritate legiuitoare a țării, coroborate cu cele ale art. 1 alin. (4) din Legea fundamentală, ce consacră principiul separației puterilor în stat. De aceea, chiar dacă omisiunea de reglementare ori caracterul incomplet al acesteia ar fi reale,

<i>Suplinirea omisiunii de reglementare ori a caracterului incomplet al normei, chiar dacă ar fi reale, nu intră în atribuțiile Curții Constituționale.</i>	suplinirea lipsei de reglementare nu intră în atribuțiile Curții Constituționale.
Soluția pronunțată	S-a dispus respingerea, ca fiind inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate.
<i>Inadmisibilitate</i>	

(Decizia nr. 13/2010, M. Of. nr. 112 din 19 februarie 2010)

4. Critici vizând caracterul incomplet al normei de lege criticate. Competența exclusivă a legiutorului. Critici vizând aplicarea arbitrară a legii. Competența exclusivă a instanței judecătorești. Inadmisibilitate

Norma criticată	Art. 1088 alin. (2) teza întâi C. civ. 1864, care are următorul cuprins: „Acele daune-interese se cuvin fără ca creditorul să fie ținut a justifica despre vreo pagubă”. Art. 1088 alin. (1) are următorul cuprins: „La obligațiile care au de obiect o sumă oarecare, daunele-interese pentru neexecutare nu pot cuprinde decât dobânda legală, afară de regulile speciale în materie de comerț, de fideiussione și societate”. Codul civil din 1864 a fost abrogat prin art. 230 lit. a) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil. În prezent, soluția legislativă criticată referitoare la justificarea pagubei a fost preluată, în esență, în art. 1535 C. civ.
Texte constituționale invocate	Art. 16 privind egalitatea în drepturi și art. 21 privind accesul liber la justiție
Critica de neconstituționalitate formulată	Cauza are ca obiect soluționarea unei acțiuni în răspundere patrimonială. Autorul excepției susține că reglementarea criticată îngrădește accesul liber la justiție, deoarece „creditorul nu este ținut a justifica vreo pagubă”, aducând atingere, totodată, și principiului constituțional al egalității în drepturi a cetățenilor.
Analiza criticilor de neconstituționalitate	
<i>Autorul excepției are în vedere, pe de o parte, o omisiune a textului de lege criticat.</i> <i>Normele legale criticate au fost edictate în lumina dispozițiilor constituționale ale art. 61 alin. (1), care statuează rolul Parlamentului de unică autoritate legiuitoare a țării, iar omisiunea de reglementare ori caracterul incomplet al acesteia nu poate fi complinită/complinit pe calea controlului de constituționalitate.</i>	Art. 61, art. 126 și art. 146 lit. d) din Constituție și art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 Autorul excepției are în vedere, pe de o parte, o omisiune a textului de lege criticat, întrucât „creditorului i se cuvin daune-interese fără ca acesta să fie obligat a justifica vreo pagubă”, autorul apreciind că „este necesar a se reține existența unei pagube pentru a fi executat debitorul”. În acest context, s-a constatat că normele legale criticate au fost edictate în lumina dispozițiilor constituționale ale art. 61 alin. (1), care statuează rolul Parlamentului de unică autoritate legiuitoare a țării, iar omisiunea de reglementare ori caracterul incomplet al acesteia nu poate fi complinită/complinit pe calea controlului de constituționalitate, întrucât în atribuțiile Curții Constituționale nu intră completarea textelor de lege criticate.

<i>Autorul excepției critice, pe de altă parte, interpreta-rea și aplicarea „arbitrară” a textului de lege criticat de către instanțele de judecată.</i> <i>Competența de a se pronunța asupra acestor aspecte revine în exclusivitate instanțelor judecătorești.</i>	Totodată, din analiza motivelor invocate de autorul excepției de neconstituționalitate, rezultă nemulțumirea acestuia față de interpretarea și aplicarea „arbitrară” a textului de lege criticat de către instanțele de judecată, ceea ce creează o situație discriminatorie între justițiabili. Or, aceste susțineri nu pot fi reținute, iar excepția a fost respinsă ca fiind inadmisibilă, deoarece, potrivit prevederilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, „<i>Curtea Constituțională se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată [...]</i>”, competența de a se pronunța asupra acestor aspecte revenind în exclusivitate instanțelor judecătorești.
Soluția pronunțată	S-a dispus respingerea, ca inadmisibilă, a excepției de neconstitu-
<i>Inadmisibilitate</i>	ționalitate.

(Decizia nr. 1234/2011, M. Of. nr. 758 din 27 octombrie 2011)

5. Excepția de neconstituționalitate. Invocarea unei omisiuni legislative. Rolul Parlamentului de unică autoritate legiuitoare. Excluderea competenței Curții Constituționale în materie de legiferare. Inadmisibilitate

Norma criticată	Art. 53 alin. (2) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată în M. Of. nr. 1 din 5 ianuarie 1998, care are următorul cuprins: „(2) <i>Împotriva hotărârii comisiei județene se poate face plângere la judecătoria în a cărei rază teritorială este situat terenul, în termen de 30 de zile de la comunicare</i> ”.
Texte constituționale și convenționale invocate	Texte constituționale: Art. 11 privind dreptul internațional și dreptul intern, art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi, art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului și art. 21 alin. (1) privind accesul liber la justiție Texte convenționale: Art. 19 pct. 3 privind limitarea exercițiului libertății de exprimare din Pactul internațional privind drepturile civile și politice, art. 14 privind interzicerea discriminării din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, art. 1 privind interzicerea generală a discriminării din Protocolul nr. 12 adițional la aceeași convenție, art. 2 pct. 1 privind interzicerea discriminării și art. 7 privind egalitatea în fața legii din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 20 privind egalitatea în fața legii și art. 21 privind nediscriminarea din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene
Critica de neconstituționalitate formulată	Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri de retrocedare formulate în temeiul Legii fondului funciar nr. 18/1991. Se susține, în esență, că textul de lege criticat instituie o discriminare în cadrul aceleiași categorii de persoane, respectiv aceea a cetățenilor ale căror proprietăți au fost preluate în mod abuziv de către stat, de organizațiile cooperatiste sau de orice alte persoane

	juridice în perioada regimului comunist. Astfel, se arată că, în cazul imobilelor care fac obiect de reglementare al Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, unitatea deținătoare a imobilului a cărui restituire se cere este obligată să se pronunțe în termen de 60 de zile asupra cererii de restituire în natură, prin decizie sau, după caz, prin dispoziție motivată, iar decizia respectivă poate fi atacată în justiție în termen de 30 de zile de la comunicare. Pe de altă parte, potrivit Legii fondului funciar, textul de lege criticat prevede o soluție legislativă similară, respectiv posibilitatea de a ataca în justiție hotărârea comisiei județene, în termen de 30 de zile de la comunicare, fără ca legea să prevadă însă și un termen în decursul căruia comisia județeană să fie obligată să se pronunțe, astfel încât, în lipsa unei hotărâri a comisiei județene, persoana îndreptățită nu se poate adresa justiției, o astfel de acțiune fiind respinsă ca prematur introdusă.
Analiza criticilor de neconstituționalitate	
<i>Autorul excepției tinde să solicite Curții Constituționale completarea textului de lege criticat.</i> <i>Acceptarea unei asemenea critici ar echivala cu transformarea instanței de contencios constituțional într-un legislator pozitiv.</i>	Art. 61 și art. 146 lit. d) din Constituție și art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 Autorul excepției susține, în esență, că, în lipsa unui termen legal în decursul căruia comisia județeană să fie obligată să se pronunțe asupra cererilor sau contestațiilor formulate de către persoanele care au cerut reconstituirea ori constituirea dreptului de proprietate privată asupra terenului, aceasta amână în mod nejustificat soluționarea, astfel încât, în lipsa unei hotărâri a comisiei județene, persoana îndreptățită nu se poate adresa justiției, o astfel de acțiune fiind respinsă ca prematur introdusă. Autorul excepției tinde să solicite Curții Constituționale completarea textului de lege criticat, solicitare care nu poate fi reținută, fiind contrară dispozițiilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, care prevăd că, în exercitarea atribuțiilor sale, Curtea Constituțională se pronunță „<i>numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului</i>”. Acceptarea unei asemenea critici ar echivala cu transformarea instanței de contencios constituțional într-un legislator pozitiv, ceea ce ar contraveni art. 61 din Constituție, potrivit căruia „<i>Parlamentul este [...] unica autoritate legiuitoare a țării</i>”.
Soluția pronunțată	S-a dispus respingerea, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate.
Inadmisibilitate	

(Decizia nr. 1053/2012, M. Of. nr. 56 din 24 ianuarie 2013)

TITLUL V. OBLIGAȚIA DE ÎNTREȚINERE

Capitolul I. Dispoziții generale

Capitolul II. Persoanele între care există obligația de întreținere și ordinea în care aceasta se datorează

Capitolul III. Condițiile obligației de întreținere

Capitolul IV. Stabilirea și executarea obligației de întreținere

CARTEA III. DESPRE BUNURI

TITLUL I. BUNURILE ȘI DREPTURILE REALE ÎN GENERAL

Capitolul I. Despre bunuri în general

Secțiunea 1. Despre distincția bunurilor

Secțiunea 2. Produsele bunurilor

Capitolul II. Drepturile reale în general

Art. 553. Proprietatea privată

1. Dreptul de proprietate privată. Dreptul de proprietate publică. Înstrăinarea și închirierea bunurilor ce aparțin domeniului privat de interes local sau județean. Procedura licitației publice. Derogare de la dreptul comun. Protecția interesului public. Constituționalitate

Normele criticate	Art. 123 alin. (2) din Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată în M. Of. nr. 123 din 20 februarie 2007, care are următorul cuprins: „<i>Vânzarea, concesionarea și închirierea [bunurilor ce aparțin domeniului public sau privat, de interes local sau județean, după caz] se fac prin licitație publică, organizată în condițiile legii</i>”. Dispoziția legală criticată a fost abrogată prin art. 597 alin. (2) lit. e) din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, publicată în M. Of. nr. 555 din 5 iulie 2019. În prezent, soluția legislativă cuprinsă în prevederile legale criticate a fost preluată de art. 108 C. adm.
---------------------------------	--

Texte constituționale și convenționale invocate	Texte constituționale: Art. 44 alin. (2) privind proprietatea privată Texte convenționale: Art. 17 parag. 2 privind dreptul de proprietate din Declarația Universală a Drepturilor Omului.
Critica de neconstituționalitate formulată	Se susține că, prin aplicarea dispozițiilor art. 123 alin. (2) din Legea nr. 215/2001, titularul dreptului de proprietate asupra terenurilor în litigiu, dobândite prin vânzare-cumpărare directă de la consiliul local, suferă o depozedare arbitrară, de natură a contraveni principiului constituțional al garantării dreptului de proprietate.
Analiza criticilor de neconstituționalitate	
<i>Legiuitorul stabilește o derogare de la dreptul comun în materia înstrăinării și închirierii bunurilor.</i> <i>Derogarea de la dreptul comun în acest domeniu este instituită în considerarea titularului dreptului de proprie-</i>	Art. 44 alin. (2) din Constituție Art. 17 alin. (2) din Declarația Universală a Drepturilor Omului Potrivit dispozițiilor art. 119 din Legea administrației publice locale nr. 215/2001, „<i>Constituie patrimoniu al unității administrativ-teritoriale bunurile mobile și imobile care aparțin domeniului public al unității administrativ-teritoriale, domeniului privat al acesteia, precum și drepturile și obligațiile cu caracter patrimonial</i>” [art. 119 din Legea nr. 215/2001 a fost abrogat prin art. 597 alin. (2) lit. e) C. adm., iar în prezent, soluția legislativă a acestuia fost preluată de art. 286 și art. 354 C. adm.]. În ceea ce privește bunurile care aparțin domeniului public de interes local sau județean, acestea sunt supuse unui regim juridic special reglementat prin Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, cu modificările și completările ulterioare, justificat de natura și destinația specială a acestor bunuri. Sub acest aspect, dispozițiile art. 123 alin. (2) din Legea nr. 215/2001 nu vin decât să reitereze una dintre cerințele impuse prin legea privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, respectiv aceea că închirierea sau concesiunea bunurilor proprietate publică se face prin licitație publică, în condițiile legii. Referitor la domeniul privat al unităților administrativ-teritoriale, acesta este alcătuit din bunuri mobile și imobile, altele decât cele prevăzute în domeniul public, și, potrivit dispozițiilor art. 121 alin. (2) din Legea nr. 215/2001 [în prezent, art. 355 C. adm.], este supus dispozițiilor de drept comun, dacă prin lege nu se prevede altfel. Or, prin textul de lege criticat, legiuitorul tocmai în acest sens reglementează, stabilind o derogare de la dreptul comun în materia înstrăinării și închirierii bunurilor. Obligația de a vinde sau închiria bunurile ce aparțin domeniului privat, de interes local sau județean, după caz, cu respectarea anumitor proceduri prevăzute de lege, respectiv prin licitație publică, nu vine în contradicție cu prevederile constituționale cuprinse în art. 44 alin. (2) referitoare la garantarea proprietății private. Astfel, derogarea de la dreptul comun în acest domeniu este instituită în considerarea titularului dreptului de

tate, și anume unitatea administrativ-teritorială, și operează numai cu privire la procedura prin care se realizează vânzarea sau închirierea bunului, iar nu sub aspectul exercițiului prerogativelor dreptului de proprietate. Reglementarea licitației publice ca unică procedură de urmat în cazul înstrăinării sau închirierii bunurilor din domeniul privat al unităților administrativ-teritoriale garantează protecția interesului public al comunității și înlătură posibilitatea săvârșirii de abuzuri din partea autorităților publice locale.	proprietate, și anume unitatea administrativ-teritorială, și operează numai cu privire la procedura prin care se realizează vânzarea sau închirierea bunului, iar nu sub aspectul exercițiului prerogativelor dreptului de proprietate. Consiliile locale sau județene, în virtutea principiului autonomiei locale, au dreptul și, implicit, obligația de a soluționa și de a gestiona, în numele și în interesul colectivităților pe care le reprezintă, treburile publice locale, una dintre atribuții fiind aceea de a gestiona resursele care, potrivit legii, aparțin comunei, orașului, municipiului sau județului. O atare gestionare nu poate opera decât în condiții de totală transparență și egalitate pentru toți cetățenii din comunitate. Prin urmare, reglementarea licitației publice ca unică procedură de urmat în cazul înstrăinării sau închirierii bunurilor din domeniul privat al unităților administrativ-teritoriale garantează protecția interesului public al comunității și înlătură posibilitatea săvârșirii de abuzuri din partea autorităților publice locale.
Soluția pronunțată	S-a dispus respingerea excepției de neconstituționalitate.
Constituționalitate	

(Decizia nr. 981/2007, M. Of. nr. 809 din 27 noiembrie 2007)

2. Dreptul de proprietate privată al statului. Modalitățile legale prin care se poate realiza diminuarea participației statului la societățile comerciale la care acesta este acționar. Excluderea transferului cu titlu gratuit, prin lege. Caracterul *intuitu personae* al legii. Intruziunea Parlamentului în sfera de competență a autorității executive. Calitatea de subiect de drept public a unității administrativ-teritoriale. Consecințe juridice. Neconstituționalitate

Norma criticată	Legea nr. 216/2008 privind transmiterea cu titlu gratuit a unui pachet de 1.369.125 de acțiuni deținute de stat la Compania Națională „Administrația Porturilor Maritime” – SA Constanța, reprezentând 20% din capitalul social, către Consiliul Local al Municipiului Constanța, publicată în M. Of. nr. 734 din 30 octombrie 2008. Actul normativ criticat cuprinde patru articole, potrivit cărora: – Art. 1: „Se aprobă transmiterea cu titlu gratuit a unui pachet de 1.369.125 de acțiuni deținute de stat la Compania Națională «Administrația Porturilor Maritime» – SA Constanța către Consiliul Local al Municipiului Constanța”; – Art. 2: „Transmiterea acțiunilor se face pe bază de protocol încheiat între Ministerul Transporturilor și Consiliul Local al Municipiului Constanța”; – Art. 3: „În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Adunarea generală a acționarilor a Companiei Naționale «Administrația Porturilor Maritime» – SA Constanța va proceda la înscrierea mențiunilor necesare la oficiul registrului comerțului, în condițiile legii”;
-------------------------------	---

	– Art. 4: „(1) <i>Consiliul Local al Municipiului Constanța exercită toate drepturile și execută toate obligațiile ce decurg din calitatea de acționar minoritar la Compania Națională «Administrația Porturilor Maritime» – SA Constanța.</i> (2) <i>Reprezentanții Consiliului Local al Municipiului Constanța în Adunarea generală a acționarilor a Companiei Naționale «Administrația Porturilor Maritime» – SA Constanța sunt numiți și revocați prin hotărâre a consiliului local, iar membrii consiliului de administrație sunt numiți proporțional cu participarea la capitalul social și sunt revocați prin hotărâre a Adunării generale a acționarilor a Companiei Naționale «Administrația Porturilor Maritime» – SA Constanța”.</i>
Texte constituționale invocate	Art. 121 alin. (2) privind autoritățile administrației publice locale și art. 136 alin. (1) și (2) privind proprietatea
Critica de neconstituționalitate formulată	Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată direct de Avocatul Poporului. Se susține, în esență, că transmiterea dreptului de proprietate al statului asupra unui pachet de acțiuni deținute la Compania Națională „Administrația Porturilor Maritime” – SA Constanța către Consiliul Local al Municipiului Constanța este de natură a încălca reglementările constituționale referitoare la dreptul de proprietate al statului și al unităților administrativ-teritoriale, și, respectiv, la statutul juridic de autoritate administrativă a consiliului local, deoarece consiliile locale, în calitate de autorități deliberative ale administrației publice locale, nu sunt persoane juridice, și, în consecință, neavând patrimoniu propriu, nu pot fi titulare de drepturi și obligații.
Analiza criticilor de neconstituționalitate	
	Art. 121 alin. (2) din Constituție Potrivit art. 121 alin. (2) din Constituție, dispoziții dezvoltate, la nivel infraconstituțional, de art. 23 alin. (1) și art. 36 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 215/2001 (în prezent art. 105 și următoarele din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, publicată în M. Of. nr. 555 din 5 iulie 2019, respectiv art. 129 alin. (2) lit. c) din același act normativ), consiliul local este un organ deliberativ cu caracter colegial, prin care se realizează autonomia locală în comune, orașe și municipii. În acest sens, în calitate de autoritate a administrației publice locale, consiliul local exercită atribuții privind administrarea domeniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale, respectiv comune, orașe și municipii. Pe de altă parte, conform art. 21 alin. (1) din Legea nr. 215/2001 (în prezent art. 96 C. adm.), unitățile administrativ-teritoriale sunt persoane juridice de drept public, cu capacitate juridică deplină și patrimoniu propriu, titulare ale drepturilor și obligațiilor ce decurg din contractele privind administrarea bunurilor care aparțin domeniului public și privat în care acestea sunt parte. Rezultă așadar că, în calitatea sa de autoritate

Unitatea administrativ-teritorială, în calitatea sa de subiect de drept public titular de patrimoniu, este reprezentată în cadrul raporturilor juridice de către consiliul local, acesta din urmă exercitând drepturile și asumându-și obligațiile existente în patrimoniul unității administrativ-teritoriale.

Transmiterea dreptului de proprietate asupra pachetului de acțiuni deținut de stat către Consiliul Local al Municipiului Constanța, iar nu către Municipiul Constanța, contravine dispozițiilor constituționale referitoare la statutul juridic constituțional și legal de autoritate administrativă a consiliului local, care nu poate fi el însuși titular de drepturi și obligații asupra bunurilor domeniiale, ci doar să le exercite în numele unității administrativ-teritoriale pe care o reprezintă.

Excepția de neconstituționalitate se referă la un act normativ prin care s-a realizat un transfer de acțiuni ce alcătuiesc capitalul social al unei companii naționale la care statul este acționar majoritar, operațiune juridică ce privește bunuri aflate în proprietatea privată a statului.

Diminuarea participației statului la societățile comerciale la care acesta este acționar se poate face exclusiv prin modalitățile reglementate de legislația specială în materie, respectiv Legea nr. 137/2002 privind unele măsuri pentru accelerarea privatizării și O.U.G. nr. 88/1997 privind privatizarea societăților comerciale (în prezent Legea nr. 173/2020 privind unele măsuri pentru protejarea intereselor naționale în activitatea economică).

deliberativă a administrației publice locale, consiliul local nu are personalitate juridică și prin urmare nu poate avea patrimoniu propriu, astfel încât nu poate exercita drepturi și obligații proprii în cadrul raporturilor juridice. Dimpotrivă, unitatea administrativ-teritorială, în calitatea sa de **subiect de drept public** titular de patrimoniu, în sensul de drepturi și obligații pe care le exercită în legătură cu bunurile din domeniul său public sau privat, este reprezentată în cadrul raporturilor juridice de către consiliul local, acesta din urmă exercitând drepturile și asumându-și obligațiile existente în patrimoniul unității administrativ-teritoriale.

Transmiterea dreptului de proprietate asupra pachetului de acțiuni deținut de stat, prin Ministerul Transporturilor, către Consiliul Local al Municipiului Constanța, iar nu către Municipiul Constanța, contravine dispozițiilor art. 121 alin. (2) din Constituție, prin încălcarea statutului juridic constituțional și legal de autoritate administrativă a consiliului local, care nu poate fi el însuși titular de drepturi și obligații asupra bunurilor domeniiale, ci doar să le exercite în numele unității administrativ-teritoriale pe care o reprezintă.

Art. 135 alin. (2) lit. b) și art. 44 alin. (1) teza întâi și alin. (2) teza întâi din Constituție

În legătură cu susținerile privind încălcarea dreptului de proprietate privată a statului, se reține că, deși sunt invocate dispozițiile constituționale cuprinse în art. 136 alin. (1) și (2), referitoare la formele proprietății și la garantarea și ocrotirea prin lege a proprietății publice, în realitate, având în vedere că excepția de neconstituționalitate se referă la un act normativ prin care s-a realizat un transfer de acțiuni ce alcătuiesc capitalul social al unei companii naționale la care statul este acționar majoritar, operațiune juridică ce privește bunuri aflate în proprietatea privată a statului, nu poate fi vorba decât de o invocare a dispozițiilor art. 44 alin. (1) teza întâi și alin. (2) teza întâi din Constituție, potrivit cărora dreptul de proprietate și proprietatea privată este garantată și ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular.

Diminuarea participației statului la societățile comerciale la care acesta este acționar se poate face, potrivit art. 4 din Legea nr. 137/2002 privind unele măsuri pentru accelerarea privatizării, publicată în M. Of. nr. 215 din 28 martie 2002 (în prezent, dispozițiile Legii nr. 137/2002 sunt suspendate, pentru o perioadă de doi ani, prin art. 3 din Legea nr. 173/2020 privind unele măsuri pentru protejarea intereselor naționale în activitatea economică, publicată în M. Of. nr. 736 din 13 august 2020), numai prin următoarele modalități: a) vânzarea de acțiuni, b) majorarea de capital social prin aport de capital privat, b¹) majorarea capitalului social prin aport de capital, în cazul societăților comerciale aflate în portofoliul Ministerului Economiei și Comerțului, c) transferul cu titlu gratuit sau vânzarea activelor cu caracter social sau orice combinație a

<i>De lege lata, printre modalitățile diminuării participației statului la companiile naționale la care acesta este acționar nu se regăsește transferul de acțiuni cu titlu gratuit.</i> <i>Transferul de acțiuni deținute de stat la Compania Națională „Administrația Porturilor Maritime” – SA Constanța nu se poate realiza decât prin vânzare, în cadrul unui proces de privatizare.</i> <i>Dreptul de proprietate privată al statului este influențat de principiile constituționale de bază care călăuzesc însăși existența statului, între care se află și prin-</i>	metodelor prevăzute la lit. a)-c). Pe de altă parte, O.U.G. nr. 88/1997 privind privatizarea societăților comerciale, publicată în M. Of. nr. 381 din 29 decembrie 1997, cu modificările și completările ulterioare (act normativ suspendat, în prezent, în temeiul art. 3 din Legea nr. 173/2020), reglementând cadrul juridic pentru desfășurarea procesului de privatizare, prevede vânzarea de acțiuni la societățile comerciale la care statul sau o autoritate a administrației publice locale este acționar, indiferent de numărul acțiunilor pe care le deține, inclusiv la societățile naționale, companiile naționale și celelalte societăți comerciale rezultate din reorganizarea regiilor autonome de interes național sau local, pe baza principiului formării prețului de vânzare în baza raportului dintre cerere și ofertă, iar potrivit art. 3 lit. e) teza finală din acest act normativ, cumpărător al acțiunilor nu poate fi o persoană juridică română de drept public. Prin urmare, de <i>lege lata</i>, printre modalitățile diminuării participației statului la companiile naționale la care acesta este acționar nu se regăsește transferul de acțiuni cu titlu gratuit. Dimpotrivă, potrivit art. 4 din Legea nr. 137/2002, diminuarea participației statului se poate face prin vânzarea de acțiuni, iar transferul cu titlu gratuit este posibil numai în ceea ce privește active cu caracter social (de tipul creșe, grădinițe, cabinete medicale, dispensare, cămine de nefamiliști sau blocuri de locuințe, cantine, centrale sau puncte termice, grupuri școlare de orice tip, baze sportive și de agrement, indiferent de tipul acestora, utilități de interes local sau zonal, gospodării-anexe și alte asemenea active, inclusiv dotările și terenul aferent acestora, în sensul art. 3 lit. d) din Legea nr. 137/2002), transferul acestora din urmă fiind reglementat, în art. 15 din acest act normativ, cu titlu gratuit și cu prioritate către autoritățile administrației publice locale sau instituții publice. Prin urmare, potrivit legislației în vigoare, transferul de acțiuni deținute de stat la Compania Națională „Administrația Porturilor Maritime” – SA Constanța nu s-ar putea realiza decât prin vânzare, în cadrul unui proces de privatizare. Din această perspectivă, încălcarea dispozițiilor art. 44 alin. (1) teza întâi și alin. (2) teza întâi urmează a fi analizată în corelare cu prevederile art. 135 alin. (2) lit. b) din Constituție, potrivit cărora statul are obligația să asigure protejarea intereselor naționale în activitatea economică. Așa cum a reținut Curtea Constituțională în jurisprudența sa, drepturile fundamentale consacrate prin Constituție nu au o existență abstractă, ele exercitându-se în corelare și coroborare cu celelalte prevederi constituționale. Această interdependență funcțională determină atât cadrul în care aceste drepturi se exercită, cât și conținutul material concret al acestora. Prin urmare, drepturile fundamentale, cum este, în speță, dreptul de proprietate privată al statului, sunt influențate de principiile constituționale de bază care călăuzesc însăși existența statului, între care se află și
---	--

principiul protejării intereselor naționale în activitatea economică.

Transferul cu titlu gratuit a 20% din pachetul de acțiuni deținut de stat la Compania Națională „Administrația Porturilor Maritime” – SA Constanța este în dezacord cu principiul esențial al modalității de diminuare a participăției statului în economie, respectiv acela al vânzării acțiunilor la cel mai bun preț obținut, în vederea promovării intereselor generale ale societății, ceea ce contravine dispozițiilor art. 44 alin. (1) teza întâi și alin. (2) teza întâi, precum și art. 135 alin. (2) lit. b) din Constituție.

Vânzarea de acțiuni sau trecerea cu titlu gratuit a acestora în proprietatea privată a unei unități administrativ-teritoriale reprezintă un act de dispoziție cu privire la capitalul social al societății, care nu ține de competența de legiferare a Parlamentului, ci de competența exclusivă a Guvernului.

Legea supusă controlului de constituționalitate are un veritabil caracter individual, fiind adoptată nu în vederea aplicării unui număr nedeterminat de cazuri concrete, ci într-un singur caz prestabilit, respectiv pentru transmiterea pachetului de acțiuni deținut de stat, reprezentat de Ministerul Transporturilor, către Municipiul Constanța, reprezentat de Consiliul Local.

Exercitarea dreptului de dispoziție asupra unui pachet de acțiuni deținut de stat la Compania Națională „Administrația Porturilor Maritime” – SA Constanța,

principiul protejării intereselor naționale în activitatea economică. Mai mult, acțiunea statului în concordanță cu interesul național se constituie într-o garanție a cetățenilor referitoare la protecția propriilor drepturi și libertăți (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 1533/2011, publicată în M. Of. nr. 905 din 20 decembrie 2011, precum și Decizia nr. 80/2014, publicată în M. Of. nr. 246 din 7 aprilie 2014, parag. 397). Din această perspectivă, **transferul cu titlu gratuit** a 20% din pachetul de acțiuni deținut de stat la Compania Națională „Administrația Porturilor Maritime” – SA Constanța este în dezacord cu principiul esențial al modalității de diminuare a participăției statului în economie, respectiv acela al vânzării acțiunilor la cel mai bun preț obținut, în vederea promovării intereselor generale ale societății, ceea ce contravine dispozițiilor art. 44 alin. (1) teza întâi și alin. (2) teza întâi, precum și art. 135 alin. (2) lit. b) din Constituție.

Art. 1 alin. (4) din Constituție

Pe de altă parte, potrivit jurisprudenței sale (Decizia nr. 1/2014, publicată în M. Of. nr. 123 din 19 februarie 2014, parag. 146), vânzarea de acțiuni sau trecerea cu **titlu gratuit** a acestora în proprietatea privată a unei unități administrativ-teritoriale, cum este și cazul de față, reprezintă un act de dispoziție cu privire la capitalul social al societății, care nu ține de competența de legiferare a Parlamentului, ci de cea de administrare a bunurilor proprietate publică/privată a statului, care aparține, în mod exclusiv, Guvernului.

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, legea, ca act juridic al Parlamentului, reglementează relații sociale generale, fiind, prin esența și finalitatea ei constituțională, un act cu aplicabilitate generală. Or, în măsura în care domeniul de incidență a reglementării este determinat concret, dată fiind rațiunea *intuitu personae* a reglementării, aceasta are caracter individual, ea fiind concepută nu pentru a fi aplicată unui număr nedeterminat de cazuri concrete, în funcție de încadrarea lor în ipoteza normei, ci, *de plano*, într-un singur caz, prestabilit fără echivoc (a se vedea Decizia nr. 600/2005, publicată în M. Of. nr. 1060 din 26 noiembrie 2005, Decizia nr. 970/2007, publicată în M. Of. nr. 796 din 22 noiembrie 2007 sau Decizia nr. 494/2013, publicată în M. Of. nr. 819 din 21 decembrie 2013).

Astfel, legea supusă controlului de constituționalitate are un veritabil **caracter individual**, fiind adoptată nu în vederea aplicării unui număr nedeterminat de cazuri concrete, ci într-un singur caz prestabilit, respectiv pentru transmiterea pachetului de acțiuni deținut de stat, reprezentat de Ministerul Transporturilor, către Municipiul Constanța, reprezentat de Consiliul Local. Însă exercitarea **dreptului de dispoziție** asupra unui pachet de acțiuni deținut de stat la Compania Națională „Administrația Porturilor Maritime” – SA Constanța, opera-

<i>operațiune juridică ce se circumscrie domeniului de reglementare a actelor cu caracter infralegal, administrativ, nu corespunde finalității constituționale a activității de legiferare, care presupune reglementarea unei sfere cât mai largi de relații sociale generale, în cadrul și în interesul societății.</i> <i>Parlamentul a intrat în sfera de competență a autorității executive, singura autoritate publică cu atribuții în organizarea executării legilor, prin adoptarea actelor cu caracter administrativ.</i> <i>Legiutorul, fie originar sau delegat, nu are competența de a realiza, printr-un act normativ de reglementare primară, transferul intuitu personae și cu titlu gratuit a acțiunilor aflate în proprietatea privată a statului către unitățile administrativ-teritoriale.</i>	țiune juridică ce se circumscrie domeniului de reglementare a actelor cu caracter infralegal, administrativ, nu corespunde finalității constituționale a activității de legiferare, care presupune reglementarea unei sfere cât mai largi de relații sociale generale, în cadrul și în interesul societății. Din această perspectivă, actul normativ criticat este de natură a contraveni dispozițiilor art. 1 alin. (4) din Constituție referitor la principiul separației și echilibrului puterilor în stat, Parlamentul intrând în sfera de competență a autorității executive, singura autoritate publică cu atribuții în organizarea executării legilor, prin adoptarea actelor cu caracter administrativ. În consecință, legiutorul, fie originar sau delegat, nu are competența de a realiza, printr-un act normativ de reglementare primară, transferul <i>intuitu personae</i> și cu titlu gratuit a acțiunilor aflate în proprietatea privată a statului către unitățile administrativ-teritoriale, dar are, în schimb, posibilitatea de a reglementa, printr-o lege-cadru, regulile, procedurile și condițiile în care Guvernul să poată realiza un transfer cu titlu oneros către unitățile administrativ-teritoriale, cu respectarea dispozițiilor art. 1 alin. (4), art. 44 și art. 135 din Constituție.
Efectele deciziei	În acord cu prevederile art. 147 alin. (1) din Legea fundamentală, de la data publicării prezentei decizii, prevederile Legii nr. 216/2008 sunt suspendate de drept, pe durata unui termen de 45 de zile, urmând să își înceteze efectele juridice la expirarea acestui termen. În consecință, la data publicării deciziei, prin efectul acesteia, pachetul de 1.369.125 de acțiuni, reprezentând 20% din capitalul social al Companiei Naționale „Administrația Porturilor Maritime” – SA Constanța, revine statului.
Soluția pronunțată <i>Neconstituționalitate</i>	S-a dispus admiterea excepției de neconstituționalitate ridicată direct de Avocatul Poporului și s-a constatat că Legea nr. 216/2008 privind transmiterea cu titlu gratuit a unui pachet de 1.369.125 de acțiuni deținute de stat la Compania Națională „Administrația Porturilor Maritime” – SA Constanța, reprezentând 20% din capitalul social, către Consiliul Local al Municipiului Constanța este neconstituțională, în ansamblu.

(Decizia nr. 574/2014, M. Of. nr. 889 din 8 decembrie 2014)

3. Domeniul privat al unităților administrativ-teritoriale. Circulația juridică a bunurilor care îl compun. Exercitarea dreptului de proprietate privată. Regim juridic derogator de la dreptul comun. Neîncălcarea principiului autonomiei locale. Constituționalitate

Norma criticată	Art. 121 alin. (2) și art. 123 alin. (1) din Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată în M. Of. nr. 123 din 20 februarie 2007, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul cuprins:
-------------------------------	---